

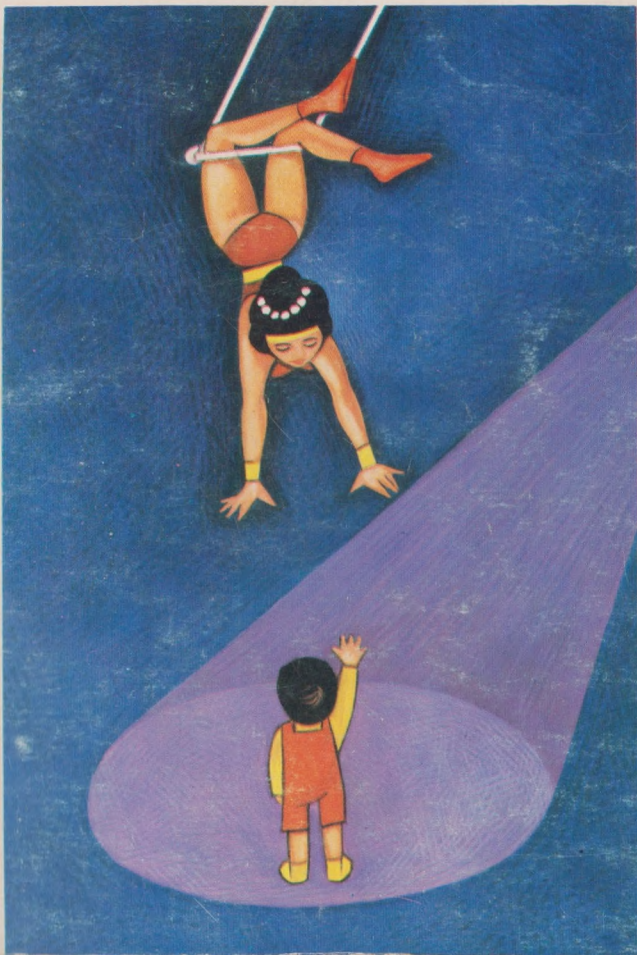
291
4

steinbeck

NOBEL ÖDÜLÜ

ALEV

BİLGİ YAYINEVİ

STEINBECK / ALEV

Birinci Basım 1951
İkinci Basım 1954
Üçüncü Basım 1958
Dördüncü Basım 1964

Beşinci Basım
Ağustos 1983

BİLGİ YAYINEVİ
Meşrutiyet Cad. 46/A
Telf 31 81 22 — 31 16 65
Yenişehir — ANKARA

Babıâli Cad. 19/2
Telf 22 52 01
Cağaloğlu — İstanbul

JOHN STEINBECK

Alev

Türkçesi : Orhan Azizoğlu

BİLGİ YAYINEVİ

kapak : fahri karagözoğlu

Aslımlar Basımevi — Ankara
Telf. : 31 87 52

ALEV, yeni bir türde, roman-oyun türünde üçüncü denemem oluyor. Bunu benden önce deneyen oldu mu, pek bilmiyorum. ALEV'den önce iki kitabım, FARELER VE İNSANLAR'la AY BATARKEN bu yöntemin ürünleriydi. Bir bakıma buna yeni bir tür demek de yanlış olur. Daha çok, bilinen yazın biçimlerinin karışımı bir şey. Kolay okunabilecek bir kısa romandır bu.

Bu türü yeğleyişimin nedenleri çeşitlidir. Doğrusu ben, oyun okurken zorluk çekerim; bu konuda benim düşüncemde olanlar bir hayli çoktur. Basılmış oyunlar, daha çok tiyatro ile yakından ilgisi olanlar, tiyatro öğrencileri ya da tiyatroya düşkün sınırlı kişilerce okunur. O halde, bu biçimi seçmemin nedenlerinden biri alışılan nesir türünde, herkesçe okunabilecek bir oyun ortaya çıkarmaktır.

Roman-oyun türünün ikinci nedenine gelince, bunun, okuyucuda olduğu kadar aktörler ve rejisör gözünde yapıtı zenginleştirmesidir. Oyunlardaki «Kırk yaşlarında, işadamı» gibi sıradan tanım ve betimlemeler yeteri kadar etki uyandırmaz. Böyle öz, kesin tanımların, karak-

terlerin yaratılması işini, diyalogların gücüne ve aktörün yeteneğine bıraktığı ileri sürülebilir. Bundan başka, böyle kısa tanımların rejisör ve dekoratöre kendi sanat ve hayallerini en geniş ve verimli biçimde işleme olanaklarını verdiği de söylenebilir.

Bütün bu savlara karşı verilecek cevapları şöyle sıralayabiliriz. Bir, yazarın düşünce ve tasarımlarının tamamını öğrenmek, tiyatro seyircisini olumsuz yönde etkilemez. İki, rejisörün, aktörün ve dekoratörün belli şeylere bağlanması da sözkonusu olmaz; hattâ her şeyin en ufak ayrıntılarına kadar açıklanması onlara yardım bile eder. Üç, oyunu görmeyen ve göremeyecek olanlar lehine bir yardım doğar.

Genellikle nesir yazarlarının kendilerini tiyatro gerekleriyle bağımlı tutmadıkları, ya da onlara uyamadıkları söylenir. Eylem ve olayları sahnenin üç duvarı arasına hapsetmeyi istemezler; kendilerini perde, tablo ve canlı diyaloglarla bağlamayı sevmezler. Görüle gelen oyunlar bu bakımdan bir hayli sınırlamaya tâbi görünüyor; gerçekten de öyledir. Karakterlerin düşünceleri üzerinde, bunlar açık bir biçimde konuşmalar içinde belirtilmemişse, bir şey yapamazsınız. Yazar; herhangi bir şekilde, fiziksel ve teknik bir hareketle sahnede o fikri uyandıracak bir şey yapmazsa, seyircide kendi kendine coğrafi ya da doğal bir değişiklik düşüncesi uyanmaz. Olay derli toplu olmalı ve son perde inmeden kişilerden birinin başına kesinlikle bir şey gelmelidir. Bütün bu ilkelerin görüle gelen oyunlarda olduğu gibi roman-oyun türünde de

uygulanması gerekir, ayrıca kısalık ta aranır.

Madalyonun öte yanında tiyatronun her bakımından uyulması gerekli ilkeleri vardır. Bu arada düşünsel ya da maddi belirsizlikleri anlatmak, tiyatroda hemen hemen olanaksızdır. Açık, sade ve kısa olmak zorundasınız. Savurganlıktan, uzun tahlillerden, gösteriştten kaçınacak, ana konudan ayrılmayacaksınız. Her iyi oyunda olduğu gibi, olay ve hareketler canlı, dinamik olmalı ve dramatik çözümler doğrudan doğruya kişilerin kendinde belirmelidir.

Tekniğin zorluğu da ayrı bir sorun. Oyun yazmada bütün deneyimi, maddesel öğeleri rejisöre ya da dekoratöre bırakmak olan bir yazar, betimlemeleri bir romancı ve hikâyeci kadar başarı ile kullanmayı beceremez. Öte yandan romancı da betimleme ve çözümlemelerini diyaloglar içinde anlatmayı bilmediğinden, tiyatroda uyulması zorunlu olan kuruluş ilkelere kaçmağa çalışır. Bir yazar hikâyesini yazmadan önce onu gözleri önünde görmeğe, yaşatmağa alışmamışsa, bu biçimde çalışması hiç de verimli olmaz.

Bütün bu zorluklarına karşılık roman-oyun türündeki çalışma hayli olumlu sonuçlar verir. Oyuna daha geniş bir okunma fırsatı, romana uzun boylu değişiklik yapılmadan sahneye konma olanağı verir. Sonuç olarak bu bütünlüğüyle mantıksal bir tür oluşturmaktadır; dolayısıyla uzun boylu düşünölüp incelenmesi yerinde olur.

John STEINBECK

1. BÖLÜM

SİRK

Giyinme çadırının yeşil ot lekeleri, kahverengimsi su benekleri ve yol yol küf izleriyle asıl rengini yitirmiş bez duvarlarından güneş pırıltıları geliyordu. Kara ve dövülmüş toprak zemin üzerinde yer yer saman serpintileri vardı. Bez duvarlardan birinin yanında çemberli ve köşeleri demirli, bir hayli kullanıldığı besbelli büyük bir sandık duruyordu. Kapağı yukarı kaldırılmış, içinde ayna ortaya çıkmıştı.

Joe Saul, sandığın önünde portatif bir iskemleye oturmuştu. Sadece terliklerini, bacağına iyice yapışan dar pantolonunu giymiş, beline kadar çıplaktı. Yüzünü boyalı pudra ile sararttıktan sonra gözlerini gelişigüzel siyaha boyadı.

Orta yaşlı, çevik, tığ gibi bir adamdı Joe Saul. Yüz kasları iyice gerilmiş, boynundakiler parmak parmak dışarı

fırlamıştı. Kollarının altında maviş maviş damarları görünen derisi bembeyazdı. Kol kasları; yük kaldırmaktan oluşan boğum boğumluluk yerine, sürekli asılmak ve sallanmaktan uzun uzundu. Elleri bembeyazdı, enli yassı parmaklarının altıyla avuçları demir çubuk ve ipten nasırlaşmıştı.

Joe Saul'un yüzü sert ve biraz çiçek bozuğuydu. Kenarları siyah kalemle iyice boyanmış iri gözleri ıslıl ıslıl yanıyordu. Makyajını bitirdikten sonra sandıktaki bir kutudan siyah saç boyası çıkarıp bir fırça ile özellikle şakaklarında ağarmaya yüz tutmuş gür saçlarını boyamağa başladı. Sonra pudrayı, şişeleri, boyaları toplayarak düzenli bir biçimde yeniden sandığına yerleştirdi. Gömleğini giyip bez kemerini ince beline taktı. Kemerin üstünde hafif bir şişkinlik göze çarpıyordu. Sandalyesinde arkaya doğru dayandı ve ellerini titretip kolunun ince adalelerini sallandırdı.

Dışarıda devam eden şovun gürültüsü, yapılacak numarayı haber veren çığırtkanın sesi, dönme dolapla birlikte çalan valsiz ezgileri, gülen, konuşan kalabalığın uğultusuna karışarak giyinme

odasına kadar yansiyordu. Daha yakında, bir aslanın kükreyişi, fillerin homurtusu, domuzların viyaklamaları, huysuz atların sabırsız kişnemeleri sirk trombonunun sesiyle birbirine karışıyordu.

Joe Saul ellerini titretip parmaklarına doğru baktı. Dışarıdan kapıyı vurma anlamında ıslık sesi gelmişti.

«Gir!» dedi Joe Saul. Kapı yerine geçen perdenin aralığından dostu Ed içeri süzüldü. Ed, iri yarı, uzun boylu, Joe Saul'dan daha şişman, daha ağır bir adamdı. O da giyinmiş, makyajını yapmıştı. Boynunda, ayak ve kol bileklerinde kat kat kabarık yaka ve yenleri olan, üzeri kırmızı benekli bol beyaz soytarı tulumunu ve sivri uçları kıvrılmış ayakkabıllarını giymişti. Yüzü bembeyaz, kırmızı lastikten burnu pırıl pırıl, siyaha boyanmış ağzı pek kederli ve gözkapakları siyahtı. Geniş alnına, ters çevrilmiş V'lere benzer şaşkınlık ifade eden çizgiler çekmişti. Yüzüne hüznle saflığın içiçe girdiği karışık bir anlam vermişti; kısacası yalnız gür siyah saçlarıyla elleri kendine aitti. Kenarlarından parlak kırmızı saçlar sarkan kel başlığını ve eldivenlerini elinde tutuyordu.

Joe Saul sandığın kapağını örterek oturması için yer hazırladı. Ed, perukasını ve ellerini sandığın üstüne bırakıp bir köşesine oturdu, o kocaman sallapurya ayaklarını hafifçe ileri geri sallıyordu.

«Mordeen nerede?» diye sordu.

Joe Saul: «Mrs. Malloy'un çocuğuna bakmaya gitti.» diye cevap verdi. «Mrs. Malloy, oğlu Tom'a para göndermek için postahaneye kadar gitmiş de.» Tekdüze bir sesle konuşuyordu. «Oğlu Tom, kolejde okuyor biliyorsun.» Joe Saul yerinde doğrulup gerindi. «Dostum Ed, eminim ki Mrs. Malloy'un on dokuz yaşında, kolejde okuyan bir oğlu olduğunu ilk defa söylemiyorum. Daha önce de biliyordun bunu, değil mi Ed? Bunu hiç olmazsa yüz bin defa işitmedin mi?»

Ed ağzını açtı; kıpkırmızı dili bembeyaz dişleri görünüyordu. «Kızma be, Joe Saul», dedi. «Küfretme onlara, dostum. Ne anasına, ne oğluna».

«Küfreden kim?»

Joe Soul arkaya abanmış, eliyle hafif hafif dizine vurmağa başlamıştı. «İyi, hoş bir kadıncağızdır», diye devam etti. «Hem senin de koleje giden bir oğlun

olsaydı, sen de takdirî ilâhiden bir şeyler duyardın kafanın içinde. Ona küfretmiyorum. Kızmiyorum da, tam tersine hoşuma gidiyor. İyi, hoş kadıncağızdır.»

«Bak işte gördün mü, şimdi de sinirleniyorsun.»

«Ne münasebet.»

Ed, arkadaşının dizinin üstünde sallanan eline baktı. «Bunu ilk kez yapıyorsun. Sinirlerinin bozulduğuna işaret.» Artık kendisi de ayağını sallamıyordu.

Joe Saul sallanan eline baktı. «Eli mi salladığımın farkında değildim,» diye söylendi. «Ama haklısın Ed, içimde bir sıkıntı, bir huzursuzluk var. Sanki derimin altına bir kurt girmiş gibi.»

«Belli oluyor, Joe Saul. Bu, beni şaşırtmıyor, sadece niye bu kadar geç kaldı diye merak ediyorum. Çok geç kaldı, acaba niye böyle oldu dersin? Cathy öleli üç yıl oldu. Karını yitirdiğin zaman metin davrandın. O zaman sinirlerin böyle bozuk değildi. Sonra Kuzen Will düşüp öldü, o zaman da sinirli değildin. Victor iyi oyun arkadaşı değil mi? Hani sen öyle demiştin de. Hem

bunca nesildir bir Saul'un fileyi tutturamayışı ilk defa olmuyor ya!.. Ne oldu sana Joe Saul? Nen var? Hapimizi de üzüyor, sıcak bir yaz akşamı gibi çevrene sıkıntı bulutları topluyorsun.»

Joe Saul salladığı eline baktı bir süre, sonra sallantıya engel olmak için ellerini kavuşturdu. «Victor fena değil,» diye söylendi. «Belki Kuzen Will'den de iyi. Mesele alışkanlıkta. Kuzen Will'in her şeyini bilirdim; nefes alışını, damarlarının atışını, her şeyini bilirdim. O, benim kendi canım, kendi kanımdı. Biz ikimiz binlerce yılın oluşturduğu varlıklardık. Oysa Victor için düşünmek, ne yapacağını hesaplamak zorundayım. Kuzen Will ile benim sinirlerim birbirine bitişik gibiydi. Belki Victor'a da alışırım, ama ne de olsa yabancı. Kanı benim kanımdan değil. Atalarımдан bir parça taşımıyor.»

Dışarıda oynak, hızlı bir uvertür çalan bandonun sesi duyuldu.

«Mordeen de hazır mı, Joe Saul?»

«Tabii, yoksa gider miydi?» Elleri yine kendi kendine sallanmaya başlamıştı. Bu titremeleri Ed de gördü.

«Sinirden mi bu? Böyle şeyleri çok

gördüm. Ellerinden mi korkuyorsun yoksa? Kör olmak üzere bir adam görmüştüm, delice oraya buraya koşup sonradan anımsayabilmek için renklere, eşyalara bakıyordu. Kör olduğu zaman renklerin çeşitlerini unutmaktan korkuyordu. Senin ellerin de seni üzmüyor ya?»

«Sanmam. Hem ne var üzülecek?»
Şimdiye kadar salıncağı hiç kaçırdığı olmadı ki!»

Ed eğilip Joe Saul'un koluna dokundu, «Joe Saul, bir soru, özel bir soru soracak kadar yakın mıyım sana?» diye sordu.

«Her zaman.»

«Mordeen için mi üzülüyorsun? Ortak bir derdiniz mi var?»

«Hayır, asla.»

«Emin misin?»

«Kesinlikle.»

«İyi kız, iyi karı, Joe Saul. Genç, ama çok iyi. Ona şüphe yok, ondan daha iyisi az bulunur ya. Yalnız onu Cathy ile kıyaslamaya kalkmamalı. Bu biraz başka, ama gene onun kadar iyi ve vefalı.»

«Biliyorum.»

«Söylemek istediğim şey şu : Bizim ikizlerin doğum günü için küçük bir eğlence yapıyorum. Sadece arkadaşlarını çağırmak istediler, ama Mordeen'le senin de gelmenizi istiyorlar. Ufak bir hediye de getirir misin?»

«Gerçekten beni istediler mi?»

«Tabii. Yahu sallamasana şu elini.»

Joe Saul ayağa fırladı. Terliği yerdeki saman kırıntılarına saplanmıştı. Ellerini önüne kavuşturmuş, çadırının içinde dolaşmaya başlamıştı. Sinirli sinirli alt dudağını ısırırdı.

Ed, sakın bir sesle arkadaşına seslendi, «İçindeki kurdu çıkarmana yardım ederim ama, izin verirsen tabii. Cathy öldüğü zaman benim göğsüme yaslanıp ağlamıştın. Kuzen Will'i kaldıran benim. Mordeen ile sana sol el kadar yakın durdum. Öyle sanıyorum ki senin derdini biliyorum, ama bunu senin ağzından duymak istiyorum, Joe Saul.»

Artık dolaşmıyordu. «Para yatırması da amma uzun sürdü,» diye söylendi. «Bana kalırsa sen de biliyorsun. Senin ikizler de biliyor. Acaba Mordeen de biliyor mu?»

«Söyle öyleyse de için açılsın, ellerin rahat etsin biraz, belki de cevabı bulunur.»

Joe Saul içini çekti. «Yoksa yaşıyor muyum?» diye söylendi. «Bazan eski günlerimi düşünüyorum. İhtiyarla-
dıkça insan eski günleri düşünmeye başlarmış. Büyükbabamın elleri zayıflayıp beli büküldükten, gözlerinin feri kaçtıktan sonraki konuşmalarını hatırlıyorum. Kendi çalışamaz olunca öğleden sonraları oturur şarabını içer ya da bizim çalışmamıza gözkulak olurdu. Dinlenirken de bize anlatır dururdu. Çok okur, çok düşünürdü büyükbaba. Belki uydururdu ama, hep inanırdık ona. Onu bilmezsin, değil mi Ed?»

«Hayır, tanımıyorum. Söylesene Joe Saul! İçini dök, çıkar ağzından bakla-
yı.»

Joe Saul sandalyesine oturup arkasına yaslandı; düşünüyordu. «O zamanlar pek fiyakalı, mağrur, burnu Kaf dağında yumurcaklardık. Kalçalarımız daracıktı, göğüslerimiz geniş genişti. Onun söylediklerine hep inanırdık, çünkü o en yaşlı Joe Saul'du. Bana da onun adını verdiler. Büyükbaba ikimizin de

aynı mayadan geldiğimizi söyler dururdu. Rüzgârlarda, fırtınalarda yaşamıştık. İşte senin büyükbabaların böyle adamlardır evlat, derdi. Hatırlar mısın, saçları ne kadar beyazdı. Hayır, hayır onu hiç görmedin. İlk hekimler, hani şu büyüücü hekimler gibiydik, derdi. Suları taşırır, yıldırımları kovalar, azgın seller gibi kayaların üzerinden aşar, kollarımızı gerince havada rüzgâr gibi uçardık» derdi.

«Sonra biz doktorluk yaptık, derdi. Hastalıkları aldatır, zehirleri oyalar, kırıklara, çıkıklara deva olurduk diye anlatırdı. Biz çocuklar da antrenman minderinin üstünde bağdaş kurup oturmuş, onun anlattıklarını dinlerdik.» Joe Saul nasıl oturduklarını göstermek için yere çökmüştü.

«Bunlar çocuklara anlatılacak pek garip şeyler,» diye mırıldandı Ed. «İkizlere de anlat bunları.»

«Tabii anlatırım. İkizlerde de o kan var, kolay anlarlar... İhtiyar Joe Saul sonra eski Yunanda yüksek topuklu tahta ayakkabılar giyip tahta maskeler takarak nasıl tanrılaştığımızı anlatırdı. Roma'da da arenanın kandan kıpkırmı-

zı kumları üstünde, insan ağırlığıyla yana yatmış çarmıhların önünde hokkabazlık edermişiz... Daha sonra o karanlık yüzyıllarda ne mucizeler yaratmışız. O zamanlar kahkahayla aç günlerde gülen, eğlenen yalnız bizdik, derdi büyükbaba. Ondan sonrasını herkes bilirmiş.»

«Bunları ikizler de duysa keşke.»

«Öğleden sonra çalışmadığı için biraz içerdi demiştim az önce. Büyükbaba, krallar, Astorlar, Vanderbitler, Tudorlar, Plantogenetler, hangisi olursa olsun, dedesinin dedesi kimdir, kesinlikle bilir, derdi. Koca Joe Saul upuzun boyu ile parmağını kuru bir sopa gibi ileri uzatarak dimdik dururdu. Her zeresiyle bir bütün olarak dimdik dururdu. Beyaz bir bulut gibi durur, biz yumurcaklar, minderin üstünde, dizlerimiz dirseklerimiz alev alev yanarken gururla onu seyrederdik. İki eski soy vardır, derdi bize... bilinen, tanınan sadece iki soydur. Palyaçolarla cambazlar. Gerisi türedi, sonradan gelmedir.»

Ed hazla derin bir nefes aldı. «Bunları doğum günlerinde ikizlere de anlatsan,» diye mırıldandı.

Joe Saul'un yüzü eski anıların ağır-

lığıyla buruşmuştu. Ayağa kalkmıştı, ileri doğru uzanmış eli titriyordu. «Üreyin, çok çocuklarınız olsun, evlat yetiştirin, derdi. Beşikten, fileden, barfiks-ten çocuklarınız eksik olmasın, diye gürlerdı.»

Joe Saul sustu. Ed de konuşmuyordu. Tiz, sabırsız bir at kişnemesi duyuldu. Ed gözlerini Joe Saul'a dikti. «İşte içindeki derdin tohumu,» diye mırıldandı. «İşte bu, Cathy'nin çocuğu olmamıştı, ama Mordeen?»

«Üç yıl oldu... Üç uzun yıl!»

«Kusur sende mi diyorsun?»

«Bilmiyorum, bilemiyorum. Bir erkek böyle ölemez.»

«Kadın da.»

«İnsan kanının akışını durduramaz, kendi ölmezliğinin ipini koparmak olmaz!» diye bağırdı Joe Saul. «Benim anılarımdan daha derin bir şey var. Zaferlerin ve unutulmuş kaderlerin ardında, beni yetiştirenlerden daha derin bir şey var. Atalarımın bana geçen bu güven, bu meşale kuşaktan kuşağa devredilmişti; ben de onu kendi çocuğumun eline teslim etmeliydim. Sen kanının sürekliliğini ikizlere devrettin, Ed.

Şimdi de benim... Mordeen ile geçen üç yılım...»

«Gidip bir doktora görünsen. Belki bilmediğin, düşünemediğin bir çaresi vardır.»

«Onlar ne bilir ki!» diye bağırdı Joe Saul. «Üstüme kara, uğursuz bir lânet çöktü. Bu ağırlığı hissediyorum, Ed.»

«Yalnız senin mi, Joe Saul,» diye gülümsedi Ed. «Herkesten ayrılmış, tek başına bir müzeye oturtulmuş mu hissediyorsun kendini? Bu dertleri dökmenin, içindekileri söküp atmanın zamanı geldi artık. Yoksa kafanda bir kanser gibi dal budak salarak seni mahvedebilir. Kimbilir, belki bu dert çukurunda yalnız da değilsindir.»

«Biliyorum, farkındayım, dediğin gibi oluyor. Bir köstebek gibi kendi çukurunun karanlığına gömülüp gidiyorum. Bu çiftçi, gemici, kim olursa olsun, bilinen bilinmeyen herkesin başına gelebilecek bir şeydir. Belki onların hepsi de benim gibi yalnızlığın esrarına gömülmüşlerdir.»

«Olabilir. İşin aslını öğrendim şimdi ya, sana yardım etmeğe çalışırım.

Bir şey, sana yararı olacak bir çözüm yolu buluruz elbet.»

Joe Saul birdenbire sinirli bir sesle, «Mordeen ne diye bu kadar geç kalır?» diye söylendi. «Para göndermek bu kadar uzun sürer miymiş? Çocuğuna... Mrs. Mollay çocuk sahibi olmak için çok yaşlı; hemen hemen kırk beşinde var.»

«Ne olursa olsun, olmuş ya sen ona bak,» diyerek Ed görünmeyen, duyulmayan bir emre uyar gibi bir hareketle sandığın üstünde duran çıplak başlı perukasını alıp gür saçlarının üstüne geçirdi; eliyle tepesini sıvazlayarak kaşlarına kadar iyice yerleştirdi. «Şimdi işin aslını biliyorum ya, Joe Saul,» diye ekledi, «Yardım etmeğe çalışacağım. Ben...» Takma ellerini taktı, salapurya ayakkabılarıyla dans eder gibi oynak adımlar atarak dışarı çıktı.

Joe Saul sandığın kapağını açtı, sandalyesini çekip iyice yaklaşıp aynada kendi yüzünü incelemeye başladı. Birden kapıda Ed göründü, tekrar içeri girmişti.

«Öyle demek istemedim, öyle demek istemedim,» diyordu.

«Neyi demek istemedin?»

«Söylediğim zaman, yansımasını kendi kulağımda bile duydum, ama olmuş ya sen ona bak, dedim. Fakat öyle demek istemedim, Joe Saul.»

«Ben o şekilde anlamadım ki,» diye karşılık verdi Joe Saul. Garip bir rahatsızlık hissediyordu. «Sıran geldi Ed.» Tam bu sırada bando, yürüyen fillelerin, beyaz atların, zürafa ve hipopotamlarla soytarıların marşını çalmağa başlamıştı. Ed kapıyı örten bezin aralığından dışarı süzüldü. Dışarıdan, «Koş Mordeen, seni bekliyor,» diyen sesi geldi.

Perde aralandı; içeri Mordeen girdi. Kalçaları gümüş pullarla işli, dar, beyaz bir etekle sıkılmıştı. Omuzlarında, ta ayak bileklerine kadar inen uzun, yine gümüş pullu mavi bir pelerin vardı. Mordeen sarışın, altın sarısı, bukleli saçları kısa kesilmiş, mavi gözlü, mak-yajı çok düzgün, olağanüstü güzel bir kadındı. Gülümsüyordu; yüzü tatlı bir anının hazzıyla pırıl pırlıdı.

Joe Saul birden karısına döndü; yüzü bulutlanmış, ciddileşmişti. «Victor'u gördün mü, Mordeen?» diye sordu.

«Hayır görmedim, Joe Saul... Bebeği bir görsen, nasıl bağılıyor. Bir ileri bir geri sallanarak, kargalar gibi öyle bir haykırıyor ki, görme. Eliyle pencereden giren ışık demetlerini tutmağa çalışıyor. Elini uzattığı zaman yüzünü görmelisin: hayran ve şaşkınlık içinde uzanıp da birden hayal kırıklığına uğrayınca öyle bir tavır takınıyor ki... Ah, bir görsen bütün bunları yaparken onu...» Gülümsüyordu, kocasının durgunluğunu görünce sustu. «Nen var Joe Saul, hasta mısın?»

«Hayır, bir şeyim yok.» Ayağa kalkmıştı.

«Öyleyse kızdın. Besbelli kızmış olacaksın. Bak gözlerin nasıl kararmış; ama kızınca alev alev yanardı... Yoksa bana mı kızdın, Joe Saul?»

Joe yavaşça karısına yaklaşıp kolunu beline doladı. Yüzünden bir açlık, vücudundan güçlü bir tutku fışkırıyordu.

«Kızmadım,» dedi, «kızmadım, kızgın da değilim.» Hafifçe karısının yanaklarına vurdu: «Sen uzaktayken, yanımda yokken kızabilirim. Zamana, se-

ni benden ayıran dakikalara kızar, sınırlenebilirim.»

«Bak bu hoşuma gitti. Aranmak, özlenmek iyi şey. İşim biter bitmez hemen geldim. Arasıra uzaklaşmak bana iyi geliyor. O zaman seni ne kadar çok sevdiğimi daha iyi anlıyorum.»

Joe Saul karısını sıkı sıkıya göğsüne bastırdı. «Korktum,» diye fısıldadı. «Aklıma bin türlü şey geldi. Artık yok olmuştun gibi bir şey hissettim içimde. Sanki uzaklara kaçmışsın gibi geldi... Artık Mordeen diye birisi yokmuş gibi anlamsız duygular uyandı içimde. Çok azap verici, kahredici bir düşünce bu.»

Genç kadın gülümsüyordu. Sesi uyukulu ve baygındı. «İyi şeyleri daha iyi yapmak çocuk oyununa benzer,» diye fısıldadı. «Bir zamanlar, elimde tuttuğum pastanın bana ait olmadığına kendimi inandıрмаğa çalıştığım günleri hatırlıyorum. Bu şekilde pastayı yerken daha tatlı, daha lezzetli bulurdum. Bak Joe Saul, şimdi daha iyi; gözlerindeki kırmızılık kayboldu. Dünyanın en siyah gözlerine sahipsin sen, simsiyah, yeni yarılmış bir kömür karası gibi kapka-

ra! Fakat çok kızmış, ya da çok üzöl-
müşsün sen.»

«Kızmışsam bile şimdi değilim ar-
tık. Sana dokunduğum anda bütün dert-
lerim, içimdeki her türlü kötü düşünce
yok oluveriyor. Seni seviyorum Mor-
deen, aç kurtlar gibi seni istiyorum.»

«Öyleyse hâlâ doymadın.»

«Hayır. Hiçbir zaman, hiçbir za-
man da doymayacağım. Ne zevksiz ne
renksiz cansız bir şey olur o zaman...
Çok dolmuş bir midenin verdiği o sinsi
sancıya benzer; çok yemekten, çok uyu-
maktan gelen perişanlık gibi bir şey
olur. Hayır, sen beni hep doyurur, yine
de aç bırakırsın. Bu en iyisi hem.»

Genç kadın kocasının yüzünü daha
iyi görebilmek için onu biraz geri itti.
«Seni üzen şeyin ne olduğunu söyleye-
cek misin, Joe Saul?» diye mırıldandı.

«Hiç bir şey yok.»

«Victor mu yoksa?»

«Biraz.»

«Başka?»

«Hayır... bir şey yok.»

«Sana iyi bir eş olabiliyor muyum?»

Joe Saul kadını kendine çekti. «Al-
lahım, Allahım, Mordeen,» diye inledi.

«Sen benim kalbimde alev alev yanan bir çiçeksin. Bak nasıl atıyor, bir çocuk gibi nasıl soluyorum... Sen benim her şeyimsin, her zerrem seninle dolu.»

Çadırın perdesi aralandı ve Victor içeri girdi. Joe Saul gururla yavaş yavaş kollarını gevşetip Mordeen'i bıraktı, içeri giren gence döndü.

Victor geniş yapılı, esmer, kuvvetli bir gençti. Küstahça bir anlam taşıyan ağzı geniş, gözleri mahmurdu. Flanel bir pantolon ve bir tişört giymişti. Boyunda altın bir madalyon asılıydı. Cildi gençlikten pırlıl pırlıldı. Karnı üstünde tuttuğu sağ elinin bileği sıkı sıkıya sarılmıştı. Atak bir tavırla kapının önünde duruyordu. Mordeen yavaşça kımıldanıp Joe Saul'un arkasına geçti.

Joe Saul bir süre Victor'a baktı; şaşkınlığı gittikçe artan bir öfkeye çevrilmişti.

«Niye hazırlanmadın?» diye sordu. Bu sırada gözü bileğindeki bandaja ilişti. «Ne oldu?»

Victor korkusunu örtmek için kendi kendine güven aşılamağa çalıştı. Gözdağı verircesine bir tavır takınmıştı. «Bileğimi incittim,» diye cevap verdi.

«Şimdi doktordan geliyorum.»

Joe Saul bir süre delikanlıyı seyretti, sonra yavaşça, «Nasıl oldu?» diye sordu.

Victor, onun öfkelenip kızmasını beklemişti. Böyle sakın bir karşılığa hazırlanamamıştı kendisini. O, öfkeye karşı hazırlanmış, aynı şekilde davranmağa karar vermişti. Kendini öfke, bağırma, kavgayla savunacaktı. Oysa şimdi açıkta, çırcıplak kalmış gibi olmuştu. Kendisini birden ayarlayıp, savunma yöntemini değiştiremedi.

«Ne kıızıyorsun!?» diye bağırdı. «Elimde olmayan bir kaza, bilerek yapmadım ya... Bir kaza oldu diyorum. Her yerde herkesin başına gelebilecek bir şey...»

Joe Saul bir top ağzı gibi bir sağa bir sola döndü; susuyordu. Fakat Victor bağırmağa devam etti. «Oynuyordum, arkadaşlarla futbol oynuyorduk. Biri koluma çarptı, tabii kasten değil, kaza oldu... Hey, ne oluyorsun be?» Bir iki adım geri çekildi. Joe Saul kalkmış yavaş yavaş yanına yaklaşıyordu. Tekdüze bir sesle konuşmağa başladı :

«Ortaokulu küçük bir kasabada o-

kudun. Ohio'ydu değil mi?» Cevap beklemeden sürdürdü : «Atlet, sporcu, okul kaptanıydın. Bir soytarı kadar da neşeli, hoş sohbettin hem. Herkes senin sahneye yakışacağını, artist olman gerektiğini söylerdi. O küçük kasabada talihin, fırsatın kapını çalmasını bekliydun. Rüyaların hep o eski masalla doluydu, bir sirkle uzaklara kaçmak. Uzaklara kaçabilmek...»

Sustu, dudaklarını ıslattı.

Victor : «Doktor üç güne varmaz bir şeyin kalmaz diyor,» diye söylendi. «Azıcık burkulmuş, o kadar. Ne bağıırıyorsun!»

Joe Saul hiç işitmemiş gibi sakın devam etti : «Bilmediğinden değil, bilemediğinden dolaydır. Çalgıcı olsan kemanla top oynamaya kalkardın; cerrah olsan neşterini kalem yontmada kullanırdın.»

Victor : «Bağırmasana!» diye mırıldandı.

Joe Saul sakın sakın konuşuyordu. «Sana öyle geliyor, değil mi? Daha güçlüsün, daha çevik, daha genç, hattâ Kuzen Will'den daha dikkatlisin. Ama şimdi anlıyorum. Senin yaptığın, genç-

liğinin ve kaslarının sonucundan başka bir şey değil. Sen mesleğine, mesleğinin araçlarına karşı zerre kadar saygı beslemiyorsun. Mesleğine saygın yok. Onu bezirgânlık için bir piyasa malı gibi kullanıyorsun.»

Joe Saul'un sesi küçümsemeyle sertleşmişti. «Hem bezirgânlığı da öğrenememişsin henüz,» diye ekledi. «Babanın serçe parmağına bile benzememişsin. Damarlarında onun kanının zerresi yok.» Sustu; duraksayan bakışlarla çevresine bakındı.

Mordeen yanına sokulmuştu; kocasının bu soğukkanlılığından çekiniyordu. Bu hareketi Victor'un da dikkatini çekti. Karşı koyacak silâhı bulmuştu. Üstüne inen darbelere karşı bir kalkan gibi onu kullanmaya karar vermişti.

«Ne oluyorsun, kocadın mı?» diye alay etti. Gözleriyle Mordeen'in gözlerini arıyordu.

Joe Saul sarhoş gibi, «Ne?» diye mırıldandı.

Victor ileri doğru bir adım attı. Sırnaşık bir çocuk hali vardı üzerinde. «Ne oluyor, kıskanıyor musun yoksa?» diye ekledi. «Ne oluyorsun, böyle genç

kadınları idare edemeyeceğinden mi korkuyorsun! Sana çok mu geliyor bu artık, ha?»

Joe Saul gözlerini indirmiş, yere bakıyordu. İçini çekti, yavaş bir sesle : «Gidip üç gün için çalışamayacağımızı bildireyim öyleyse,» diye mırıldandı. Yavaş yavaş yürüdü, Victor'un önüne gelince durdu, genç adamın yüzüne şiddetli bir tokat attı. Sonra dönüp giyinme odasından dışarı çıktı.

Mordeen açık sandığın önüne oturarak, omuzundaki pelerini çıkarıp bir kenara bıraktı; yüzüne krem sürmeye başladı. Victor, kendisine yapılan hakaretin etkisinden kurtulamamış, hâlâ şaşkın şaşkın duruyordu. Gözlerinden, kuvvetini kullanamamaktan doğan bir kin ve nefret akıyordu. Uykuda yürür gibi Mordeen'e yaklaştı.

«Babam yaşta, babam yerinde bir adama vuramazdım ya,» diye söylendi.

Mordeen yüzüne krem sürmüştü; bir süre ovaladıktan sonra bir havluyla silmeğe başlamıştı. Etrafına bakmıyordu.

«Gördün ya, ona el kaldırmadım,» diye sürdürdü Victor. «Emniyette olduğunu biliyordu... Tabii koskoca herifi,

babam yerindeki adamı dövemeyeceğimi biliyordu.»

«Bu söylediklerini duymaz, boşuna kendini yorma.» Mordeen gözlerinin çevresindeki boyaları temizliyordu.

«Duymuş duymamış kim takar. Aynı şeyleri onun yüzüne karşı bile söyleyirim... Hem gördün de.»

«Evet, onun sana ne yaptığını da gördüm.»

«Onu tek elimle bile parçalayabilirim,» diyen Victor yumruğunu ileri uzatmış, nasıl yapacağını gösteriyordu. «Boş bir fıçı gibi alır atardım onu... Ezim ezim ezerdim... Ama yapmadım; yapamadım, çünkü haksızlık olurdu.»

Mordeen, Victor'a döndü. Sarı, mavimsi, kırmızı lekeli havlusu elindeydi. Yavaşça fısıldar gibi, «Gerçekten korkuyorsun ondan.» diye mırıldandı.

Victor yerinde şöyle bir gerildi. Göğsü ileri fırlamış, omuz kasları belirmişti. «Ne diye korkacakmışım! Söyledim a, istesem onu parça parça ederdim.. istemedim.»

Mordeen uzun uzun karşısındaki gence baktı. Neden sonra, «Niye yapmadın öyleyse?» diye sordu.

«Çünkü...» Arkasını getirmedi. Ne diyeceğini, ne demesi gerektiğini kestiremiyordu. Birden aklına geldi. Alaycı, küstahça bir edayla : «Çünkü... Sebebi-ni söyleyeyim mi, sana olan saygımdan yapmadım.» Bu sözlerini daha da ileri götürdü: «Çünkü bir kızın, sevdiğim bir kızın yanında olay çıkarmak istemem de ondan.»

Mordeen hayretle karşısındakine bakıyordu. «Sevdiğin mi?» diye sordu. Ve bir süre ağzı açık bekledi.

Victor biraz daha yaklaşmıştı. Omuzlarından tutmak için ellerini uzattı, ama genç kadının kendisine baktığını görünce çabuk çekti. «Sana söylememiştim,» dedi. «Söylemek de istemiyordum, kendi içimde saklayacaktım bunu. Haksızlık etmemek lâzım. Patronunun kuyusunu kazacak, ona ihanet edecek yaradılıştaki bir adam değilim ben... Ama o, bana vurdu, yüzüme tokat attı.»

Mordeen gayet sakin bir sesle : «Sen de onun belden aşağısına vurdun; haksızlık yapmamak dediğin buysa!..» diye karşılık verdi.

Victor, «Ona elimi bile sürmedim,» diye başladıysa da hemen konuyu de-

giştirdi: «Ne demek istediğini anlıyorum. Ona pek dokundu o laf, değil mi? Artık öğrendim, biliyorum şimdi...» Dudakları nefretle büzölmüştü. Kendisine yapılan bu hakaret bütün ruhunu zehirlemiş gibiydi. «Ona elimi sürmeye bile gerek yok artık. Uzakta durur, onu tek kelimeyle yere serebilirim, bunun yolunu öğrendim. Kocamış, bundan kurtulamaz; tedavisi de yok ki.»

Mordeen gülümsedi. Alaycı bir tavırla, «Bir de beni sayıyor ve seviyordun ha!» dedi.

Victor sol eli hâlâ yüzünde, yaralı bir savaşçı gibi başını salladı. Birdenbire kendisini koruyacak bir savunma aracının yokluğunu sezinledi, hiçbir şeyi yoktu şu anda. Zora boyun eğmek bir güreş taktiğidir. «Ben sersemin biriyim,» diye mırıldandı. «Joe Saul'un hakkı var. At ile deveyi birbirinden ayırdedemeyecek kadar sersemin biriyim ben. Tabii haklı. Ama bir gün gelir öğrenirim. Kimbilir günü gelir, ben de akıllanırım.» Yüzü gençleşmiş, aydınlanmıştı. «Joe Saul dünyada en imrendiğim, hayran olduğum adamdır. Bunun için bir köpeğe vurur gibi vurması onu-

ruma dokunuyor, acı geliyor. Karşılık vermeyişim de bu yüzden; beni kırdığı için ben de onu kırdım. Sırf bu yüzden öyle yaptım...

«Yenibaştan başlayalım Mordeen, olup biteni unutalım. Joe Saul'dan özür dilerim. Bana vurunca ne kadar kırıldığımı anlatırsam bu işi neye yaptığımı anlar o. Ortaokuldan gelip ünlü insanların yanında nasıl olacağımı bilmeden onları taklide çalışmanın ne olduğunu anlar o. Joe Saul tarafından yetiştirilmenin ne demek olduğunu, bunun ne büyük bir şeref olduğunu bilmez miyim ben? Bunun pekâlâ farkındayım... Kendimi tutamadığım için üzgünüm, Mordeen.»

Genç kadın inanmak mı, inanmamak mı gerektiğine karar veremedi onı bakıyordu. Sonra yitirilecek şeyin ne olduğunu anlayamadığı için inanmağa karar verdi. «Anlıyorum,» dedi, «öyle şeylerin, insanı sağır ve dilsiz eden, aptallaştıran, ne yaptığını bilmez duruma sokan şeylerin benim de başıma geldiği oldu. Victor, biz bir dünyanın içinde kendimize ait ayrı bir âleminde yaşıyor gibiyiz. Birçoklarının bilme-

diği bir yaşam biçimimiz, görüş ve geleneklerimiz var. Bize kızan, bizi hor görenler de; bize gıpta edenler de var. Onun için gururlu ve biraz da öteki insanlardan korkar gibiyiz. Kimbilir, belki kendimizi pek aşırı derecede koruyoruzdur.»

Victor söylenenlerin neye vardığını pek anlamamıştı, buna karşın, «Ne demek istediğini çok iyi anlıyorum.» diye sözünü doğruladı. «Bir çocukla tartıştığını varsayalım.» diye ekledi Mordeen. «Ona dünyanın en haklı nedenlerini saysan, çocuk hepsine başını sallayarak evet diyecek. Sen onu anlarsın, ama o seni dinlemez. Sonunda çocuk kazanır.»

«Ne demek istediğini anlıyorum.» Sesine fısıldar gibi bir mırıltı, tatlı bir mırıltı katmıştı. Genç kadın başını kaldırıp kendisini onaylayan gence baktı. Delikanlı, «Seni anlıyorum, seni çok iyi anlıyorum,» diye yineliyordu. Sesindeki mırıltı kaybolmuştu bu kez. Victor aceleyle sürdürdü. «Senin burada yetişmiş olduğunu hiç düşünmemiştim.»

«Evet burada, bunların arasında büyüdüm.» Sesinde yumuşak, tatlı bir

eda vardı. «Bütün ömrüm burada geçti. Gezici bir kulübede doğdum, cambazhanede büyüdüm, daha yürümeyi beceremezken salıncağa biniyordum.»

Victor'un en büyük talihsizliği her şeyi yanlış görmek, yanlış işitmek, yanlış yorumlamaktı. Mordeen eski anılara dalmıştı, tatlı bir sesle konuşurken, Victor onun yüzündeki yumuşaklığa kandı.

Onunki, çocukluğunun kendi benliği çevresinde düğümlenmiş derbederliğinden, perişanlığından başka bir şey değildi. Bütün bakışlar, düşünceler, sevgiler, nefretler hep ona yönelmişti. Yumuşaklık, ona karşı bir yumuşaklıktı; zaaf, yüzündeki kuvvetin zaafıydı. Cevapları önceden kestirebildiğini sanır, söylenene kulak vermezdi. Zeki, canlı bir çocuk olduğu halde, dıştan pek soluk, cansız gösterirdi.

«Joe Saul'un ilk karısını tanır mıydın?» diye sordu.

«Tabii tanırım.»

«Onu sever miydi?»

«Hem de nasıl!»

Victor sustu; uzun uzun kirpikleri güzel gözlerinin üstüne inmişti. Bir dizi üzerine çöktü, öyle ki şimdi gözleri Mor-

deen'in gözlerinden biraz daha aşağıda kalmıştı. Genç kadının yüzünü inceliyor ya da öyle yapıyormuş görünüyordu. Kaşları, gözleri, burnu, üst dudağı çok düzgün çizilmiş, alt dudağı istek ve tutkuyla dolmuştu sanki. Yavaş, arzu taşan bir sesle konuşmağa başladı.

«Niye evlendin onunla?»

Mordeen başını kaldırdı, şaşkınlık içinde, «Niye mi?» diye mırıldandı.

«Evet, niye? Sen daha hayata yeni başlarken, elli yaşında ya da ellisine yakın, yarı bitmiş bir adamla ne diye evlendin?»

Mordeen sevecenlikle gülümsedi. Yüzünden küçük bir çocuğun «Allah nedir?» diye sorduğu zamanki saflık ve masumluk akıyordu.

«Onunla evlendim, çünkü onu seviyorum.»

«Üç yıl önceydi bu. Şimdi de seviyor musun?»

Dudakları aralandı, hemen cevap vermedi. Bir yaz gecesi açık penceresinin önünde uzaktan gelen bir müzik sesine kulak verir gibiydi. «Daha fazla, çok daha fazla,» diye cevap verdi.

Victor, bilardo salonlarında, soyun-

ma odalarında, bayağı fıkra kitaplarıyla yetiştirilmiş, tersine işleyen zekâsını harekete getirdi. «Joe Saul senin bilincinde babanın yerini almış öyleyse,» diye hükmetti.

«Hayır, hiç de değil.»

Genç adam güldü. «Senin tahmin ettiğinden çok iyi tanırım kadınları,» diye sürdürdü. «Doğru değil mi? Bak cevap veremiyorsun, söyleyecek bir şeyin yok çünkü. Yalan mı; sen de bazan seni saran kolların bir gencin güçlü pazuları olmasını, etine değen etin gençlik kokmasını istiyor, böyle bir şey için kıvranıyorsundur.

Mordeen'in, «Hayır!» diyen sesi pek soluktu. «Doğru değil bunlar, doğru değil!»

«Beni inandıramazsın... Bu işleri senden iyi bilirim.»

Genç kadının içi sevecenlikle doldu. Sanki yaşamını saran sıcak battaniyenin bir ucunu omuzlarına örtmesi için delikanlıya verebilecekti.

«Sanırım gerçekten inanmıyorsun bana,» dedi. «Belki bu içine dert olur. Belki günün birinde kaçırdığın yitirdiğin bir şeyin özlemini duyarsın içinde;

kimbilir belki bir gün, belli belirsiz de olsa içinde bir şeyin eksildiğini hissedersin.»

«Ben çocuk değilim. Dünyayı gördüm. Kadınların ne olduğunu bilirim.»

«Mutlu kadınların da mı?»

«Benimle beraberken hepsi de mutluydu.»

«Ne kadar zaman?»

«Tekrar benimle buluşuncaya kadar mutlu değillerdir,» diye övündü. «Her zaman benim yanımda olmamı isterler, beni ararlar.»

«Tabii kaybettikleri şeyin de ne olduğunu düşünüyorlardır. Sır değil ki bu. Benim başka bir hayatım olduğunu Joe Saul da bilir. Bazı oyunlar, devamı temin eden bu iki teknik usul, sinirleri bir çeşit isterik kahkahalara çevirecek şeytani yöntemler bilirim.»

Victor'un ağzı ıslanmış, derin derin nefes alıyor, arasıra diliyle dudaklarını ıslatıyordu. «Söyledim ya, sana inanmıyorum,» diye soludu.

«Joe Saul tek bir şey bilir, tek bir becerisi vardır. Belki bundan senin haberin bile yoktur, olmayacaktır da. O oyunu bilmeden, o basit şeyi becereme-

den, bir gün her şeyinin kaybolmakta olduğunu dehşetle anlayacaksın. Onsuz hiçbir şey kusursuz, gerektiği gibi becerilemez. Biliyor musun, bir hareketin nasıl hem çirkin ve bayağı, hem de insanı bir bardak süt içmiş gibi kanla canla doldururcasına güzel olabileceğini hep düşünür durursun.»

Victor ayağa kalktı, biraz sinirli bir hali vardı. «Genç bir kızı Joe Saul'a âşık eden o şey nedir?» diye sordu. «Onun benim beceremediğim bir şeyi yapabileceğini mi sanıyorsun?»

«Evet.»

«Neymiş o marifet?»

«Sevgi, şefkat... Senin bilmediğin, öğrenemeyeceğin şeyler bunlar. Erkeklerin çoğu da bilmez bunu ya.»

Victor fena halde bozulmuştu. Başarısızlığa uğramak üzere olduğunu anlıyordu. Yüksek sesle : «Yani ben o moruk Joe Saul kadar olamam mı demek istiyorsun?» diye söylendi. «Gel bir deneyelim, bak bakalım bir daha ona dönmek ister misin?.. Biz kadın, erkek hep birbirimize benzeriz. Bana ne söylüyorsun bunları. İş iştir; dene de gör. Dene-

mesi bedava, ne diye boşa nefes tüketelim.»

«Hep birbirimize benzeriz. Elbette benzeriz : Her gürültü çıkaran, dünyanın en güzel bestesini yapmıştır; iki satırı birbiriyle kafiyeleyen, en güzel şiiri yazmıştır; bez üstündeki her leke de bir şaheserdir tabii...»

«Ne demek istiyorsun?»

«Hiç... Bu aşkımın başımdan geçen öteki aşklardan, ya da başkalarının geçirdiği aşklardan neden daha tatlı, daha iyi olduğunu sık sık düşünürdüm. Bir gün bunun sebebini de keşfettim. Dünyada büyük, gerçekten büyük ve önemli olan şeyler o kadar az ki. Sanatta, işte, duyguda, büyük olanlar pek seyrek. Ve ben bu büyüklerin birine sahibim şimdi. Sana gelince Victor, istediğin kadar mantığa hı, hı ile karşılık vermeğe çalış; nasıl olsa öyle yapmaya zorunlusun ben-
ce...»

«Pekâlâ herif o kadar iyi, usta da ne diye öyle ufacık bir laftan huylanıp sinirleniyor? Ne diye sıcak bir sacın üstüne düşmüş kedi yavrusu gibi ne yapacağını şaşıyor? Ne diye olur olmaz şeye nevre dönüp, suratını bir karış ası-

yor? Söyle bakalım, kendine bu kadar güveniyorsa, ne diye, ha?»

Mordeen'in vücudu kasılmış, ağzı büzülmüş, gözleri bulanmıştı.

«Senin yaradılıştan bir becerin, bir yeteneğin var,» diye söylendi. «Bıçağını nereye sokup nasıl buracağını biliyorsun. Kendin farkında değilsin, ama ben senin ne demek istediğini anlıyorum. Gözü bağlı ileri atılmana karşın gene de en değerli şeyi yakalamasını biliyorsun.» Ayağa kalkıp, bir iki adım atarak delikanlıya yaklaştı. Yüzü sararmış, sesi buz gibiydi. «Sana şunu söylemek isterim ki,» diye sürdürdü, «belki kendi söylediğimi yalnızca kendim duyacağım ama; onu hoşnut etmek için elimden gelen her şeyi yaparım. Bunu unutma Victor.»

Victor'un cinleri başına çıkmış, kulağı bir şey duymuyordu. Önünde nüfuz edemeyeceği bir dünya varken kendini onun yokluğuna inandırmaya zorunlu oluşuna kızıyordu. Sırtüstü yere yuvarlanmıştı. «Kendini arşı âlâya çıkarıp pek pahalı satıyorsun,» dedi. «Buna sebep ne acaba?»

«Joe Saul.»

«Senin öteki kadınlardan ne farkın var? Hepinizde de aynı organlar... Öteki şeyleriniz de bir. Sen de dünyadaki her kadının istediği şeyleri istersin. Yalnız sana karşı biraz güç kullanmalı, diretmeli ki sonra bu işin kendi suçun olmadığını söyleyebilesin. Belki biraz sert muamele, elin tersini istiyorsun. Belki...» Genç kadını kollarının arasına aldı. «Belki beni istiyorsun?» diye ekledi. Dudaklarından öpmek için eğilmişti, fakat genç kadın silkinerek başını arkaya attı. Onu öylece kollarının arasında tutarken dudaklarına yetişmesine olanak yoktu. Genç kadın, başı arkaya sarkık, cansız bir ceset gibi kolları arasında asılmış kalmıştı.

Victor şu anda çözülmez bir bilmece karşısındaydı. Direnmesine engel olmak için genç kadını kollarının üstünden sarmıştı. Kolları arasında gözleri kapalı, hareketsiz duruyordu. Dışarıdan kapı vurma anlamında üç kısa ıslık sesi geldi. Bunu ne Mordeen ne de Victor işitmişti. Islık bir kez daha yinelandıktan sonra perde aralandı. Ed içeri süzüldü. Yüzündeki makyajı temizlemiş, fakat soytarı tulumunu çıkarmamıştı.

Victor'un arkasında durup onları seyretti bir süre; sonra ileri doğru bir iki adım attı.

Victor telaşlanmıştı. Merakla, «Mordeen, Mordeen, bir şey mi oldu?» diye sordu. Kollarını gevşetti, bunun üzerine genç kadın kendisini toparlayarak geri çekildi. Yüzünden nefret ve aşağılayıcı bir anlam akıyordu. Gözü Ed'e ilişti; hareketsiz onu seyretmeye başladı.

Victor çevresine baktı; elleriyle kendini korumağa hazır bir durum almıştı. Ed biraz daha yaklaştı. Yavaşça, «Defol!» diye mırıldandı. «Git, kimseye söylemeyeceğim, Joe Saul'un haberi olsa seni gebertir.»

Victor, «Ben... ben...» diye kekeledi.

«Git. Çık git. Seni temizlemesi bir fayda vermez. Joe Saul'a bir iyiliği dokunmaz bunun. Yakalanıp cezalandırılmasa bile, bütün ömrü boyunca acı bir düğüm olarak kalır içinde, vicdan azabı çeker. Onun ya da benim gözümde zerre kadar değer yok senin. Git, ayrılacağını söyle, annenin hastalandığını, ne bileyim ben işte bir şeyler uydur. Fakat ne yap yap, git.»

«Ben... ama bilmiyorsun ki...»

Ed omuzlarını silkip biraz daha yakına sokuldu. «Belki vicdan azabını ben çekeceğim, o derdi ben içimde taşıyacağım... Lütfen çık, git, rica ediyorum!»

Victor, «Kimse beni kovamaz!» diye karşılık verdi. Sarılı bileğine bakıyordu. «Sen kendine bak.»

«Pekâlâ anladık. Şimdi çık git, git...»

Victor duraksıyordu. «Korktuğumu sanma,» diye söylenerek yavaş yavaş kapı yerini tutan perdeye doğru ilerleyip gözden kayboldu.

Mordeen ile Ed onun gözden kaybolmasından sonra dönüp birbirlerine baktılar; bulanık bir suyun dibini görmeğe çalışır gibi dikkatle birbirlerini süzüyorlardı. Aralarında bir duvar örülmüş gibiydi.

Mordeen rüyada konuşurcasına: «Her şeyi gördün, değil mi Ed?» diye mırıldandı.

«Evet, gördüm.»

«Ne tahmin ettin?»

«Gördüğümü.»

«Joe Saul da görse inanır mıydı dersin?»

«Herhalde. İnanması gerekirdi.

İnanmasaydı bile ben onu inandırmaya çalışırdım.»

Mordeen içini çekti. «Victor'un bir şey bilmeden, duymadan insanın zayıf yanlarını, dertlerini keşfetmekte özel bir yeteneği var. Bir şey bilmediğine eminim, buna karşın her şeyi hissediyor. Bir kör gibi karanlıkta yürürken bile amacına ulaşıyor.»

Ed, uzun süre genç kadını seyretti.

«Joe Saul bu akşam numara yapılamayacağını söyleyerek meyhaneye gitti,» dedi. «Sarhoş olmağa çalışıyor, Mordeen.»

Genç kadın yorgun, bitkin bir tavırla sandalyeye çöktü. «Ben...» diye söze başladıysa da sustu, sonunu getirmedi.

«Bana bir şey mi söylemek istiyor-sun?»

«Evet, evet istiyorum. Bir bulutun yaklaşmakta olduğunu hissediyorum. Onun için konuşmak istiyorum. Bak sarhoş olmaya çalışıyormuş o da. Bulutun bir kısmı şimdiden göründü mü dersin?»

«Bu bulutun ne olduğunu biliyor musun?»

«Evet. Sen de biliyor musun?»

«Evet.»

Ed çabucak ekledi: «Şu soruma cevap ver. Çocuk doğurabilir misin?»

Mordeen başını çevirdi. «Evet, doğurabilirim.»

— «Nereden biliyorsun?»

«Emin olabileceğim tek yolla öğrendim.»

«Ne zaman öğrendin?»

«Beş yıl önce.»

«Joe Saul da biliyor mu bunu?»

«Hayır, bilmiyor. Daha önceydi, Joe Saul'dan evvel olup bitmişti bu iş.»

«Aklım ermiyor benim bu işe. Hiçbir hastalık geçirmedi benim bildiğim. Tepeden tırnağa güç ve kudrettir ama...»

Genç kadın, «Bir defa hastalanmış,» diye yanıtladı. «Bana kendisi söyledi. O zaman daha çocukmuş. Büyürken, olgunlaşırken duyulan sancılardır demişler. Kemikleri, oynak yerleri sancır, alev alev yanarmış içi. Bir yıl çekmiş bu azabı.»

«Sen de anlarsın ki...»

«Evet, romatizma.»

«Sebebi bu mu acaba?»

«Olabilir. Mutlak değil, ama olabi-

lir.» Sonra sabırsız bir tavırla ekledi : «Bunları söyleyemez miyiz ona? Bu meseleyi açamaz mıyız? Bir çocuğumuz olmalı. Kendimiz yapamayacağımıza göre, evlat edinir, yetiştiririz. Bu iş böyle çözümlenir, mesele anlaşılırsa o zaman bulutlar dağılır. Belki...»

«Bunları ona söyleyebileceğini sanmıyorum. Faydası olmaz bunun ben- ce. Kısır olduğunu öğrenen bir adamın ne duruma gireceğini düşünebiliyor musun?»

«Şimdilik perişan, bitkin bir halde. Bir çocuk babası olmak için ne bitmez tükenmez bir istek ve hırsla yandığının farkındayım, ama bu hırsı son zamanlarda çılgınlık derecesini buldu.»

«İyi sever, tatmin eder mi seni?»

«Olağanüstü, hem kibar, hem serttir. Olağanüstü.»

«Kadınla erkeğin vücudu aşkla birleştiği zaman bundan bir vaat, bir umut doğar. Bu, bazan o kadar derinde, ta hücrelerin içerisinde gömülüdür ki; düşünceyle bile kavranamaz. Bu keskin ve kesin vaat bir çocuktur; yer sarsıntısı ve şimşekten doğacak bir çocuk. Her iki vücut birbirine karşı bu görevi yük-

lenir. Ama bunlardan biri bu vaadini hiçbir zaman yerine getiremeyeceğini kesin olarak biliyorsa... İşte bütün boşluk buradadır. Her şey bir rol, bir bahane, bir yalan, derin bir gereksizlik ve anlamsızlıktan ibaret kalır.»

«Biliyorum.»

«Bir kadın bu durumda ne duyar, bunu pek bilemem,» diye sürdürdü Ed. «Ama bir erkek —belki tehlikede olmadığını bildiğinden— biraz serbest hisseder kendini, ya da bir kadın sonuçtan çekinmediğinden daha vahşi ve şehvetle hareket edebilir. Buna karşın her zerresi yanındaki kısır erkek için kin ve nefretle dolup taşar. Erkek bu nefretin sebebini arar ve yine orada bulur. İşte o zaman kadın ne kadar rol yapsa, ne kadar uğraşsa bu kısır sevişmenin acılığını örtüp unutturamaz. Erkek her şeyi bilir ve anlar; hisseder hiç olmazsa. Ve yaradılışımızda da gereksiz şeyleri yapmaktan kaçınma özelliği bulunduğundan, erkeğin vücudu giderek bu anlamsız, verimsiz hareketi yapmayı reddetmeye, kadın —belki daha yavaş— erkeğe karşı duyduğu isteği duymamaya ve umutsuzluğun karanlık boşlu-

ğunda kaybolmaya başlar.»

Mordeen önüne bakıyordu. «Sanmam, ben öyle olmam,» dedi. «Ben Joe Saul'u hoşnut etmek için zihnimin, kalbimin, hattâ vücudumun yapabileceği her şeyi, onu sevindirecek her şeyi yapmaya hazırım.»

Ed, «O farkında değil de ondan,» diye cevap verdi. «Meselenin aşlını öğrendiği anda, tohumlarının ölü olduğundan kuşkusu kalmadığı anda senin bir defacık daha olsun denemene izin vermeyecektir. Kendi kendine, kendi nefesine karşı duyduğu nefret üstüne çöktü mü, onu içine battığı sefalet ve perişanlıktan kurtarmana imkân ve ihtimal kalmaz.»

«Öyleyse ne yapayım.»

«Bilmiyorum. Zekâsını matematik yıldızları arasında dolaştırırsa, ya da sekiz basamaklı müzik ölçüleriyle uğraşsaydı durum çok farklı olurdu. O zaman belki her şey olduğu gibi sürebilirdi. Ama bu hal ne onda, ne de erkeklerin çoğunda var. Yüksek barfiksın üzerinde sallanır, salıncaktan salıncağa uçup senin vücudunu yakalamaya çalışırken bütün bunlar artık onda ya-

radılıştan varolan, yılların verdiği alışkanlık, ağıza giren bir lokmanın çiğnenişi gibi...»

«Öyleyse, ne yapmalıyım?»

«Gerçeği öğrenmesine meydan verme.»

«Ama ya doğru değilse?.. Ya bir rastlantıyla yeniden canlanabilirse? Ya kusur bendeysen? Herhangi bir organımın düzeni bozulmuş, ya da bilmeyecek yanlış bir ilaç almışsam?..»

«Böyle şeylerle yorma aklını. Seni iyi tanırım; bütün bu denemeleri geçirdim. Bunu kendin de biliyorsun ya.»

Genç kadın başını ellerinin arasına almıştı. «Ed, bu adamı ne kadar sevdiğimi düşünebiliyor musun?» diye mırıldandı.

«Sanırım biliyorum.»

«Onu korumak için kendime acı vermek, tehlikeye atmak gerekse bir an bile duraksamam.»

«Bu iki taraflı bir azaptan başka bir şey olmaz.»

«Onun hoşnut olması, azıcık neşelenmesi için bir insanın elinden gelen her türlü yalanı söylemeye, hileyi, dolabı çevirmeye, hattâ her kötülüğü yap-

maya hazır olduğumu biliyor musun?»

«Anlıyorum ama, bunun ne dereceye kadar olumlu sonuç verebileceğini merak ediyorum.»

Mordeen gözlerini karşısındaki adamın gözlerine dikti. «Ne düşündüğümü anlıyorsun, değil mi?» diye mırıldandı.

«Çok dikkatli olur, en ufak bir önlemi ihmal etmezsem, bu mümkün olabilir mi sence?»

«Böylesi konularda sana akıl öğretemem, bilmiyorum.»

«Ama bunu da yapmazsam başka ihtimal var mı ki?»

«Bilmiyorum. Benden öğüt bekleme. Olur ki yanılırim.»

«Ortada ikisi de yanlış olan iki olasılık var. Yine yanlış olan bir üçüncüsü de söz konusu. Bu üçünün en az yanlış olanını seçmem gerekir değil mi?»

Ed ellerini birbirine vurdu. «Bilmiyorum,» dedi. «Söyledim ya; bu işte sana akıl öğretmeye kalkmıyorum. Bu sorumluluğa katılmaya niyetim yok, senin bu tür mutluluk anlayışını kabul etmiyorum. Başka, bambaşka bir şey bu. Keşke öğrenmeseydim bu niyetini. Hattâ düşündüğün bu şeyden en ufak

bir kuşkunun bile düşmesini istemezdim içime.»

Mordeen oturduğu yerde doğruldu. «Onun arkadaşı olduğunu biliyorum,» dedi. «Sanırım arkadaşlığın kaldıramayacağı bir yük yüklemeye çalışıyorum sana. Bir ip belli bir sınırdan fazla gerilmeye dayanamaz ki. Her şeyi kendi kendime düzenlemeliydim Ed. Ama pek yalnız ve çekingenim. Dışarıdan birinin bana güç vereceğini sanmıştım. Yanılmışım. Affedersin.»

«Öyleyse...»

«Her şeyi karanlık bir çukura gömüp unutacağım. Eğer sonuçta yanılırsam bu, yalnızca benim hatam olur; senin tedirgin olmana, vicdan azabı çekmene yer kalmaz.»

Ed başını önüne eğmişti.

Mordeen devam etti. «O, kendisini sarhoş görmemi istemez, hele neşeli bir sebeple içmiyorsa hiç istemez. Ed ne olursa olsun bul onu, yanında otur. Kendini kaybedip içmekten yorulunca al, getir yatağına yatır, yatarken soyunmuş olmasına dikkat et. Geceliğini falan aşağıdaki gözde bulacaksın. Saatini kurmayı da unutma... Sonra yorga-

nı iyice sıkıştır da sırtı açılmasın.»

«Sen neredesin?»

«Ha, biraz başım ağrıdığı için dışarı çıktığımı söylersin. Çabuk döner dersin, merak etmesin.»

«Korkuyorum.»

«Ben de korkuyordum. Ömrümde duyduğum en büyük, en dehşetli korkuydu o. Fakat şimdi alıştım, korkmuyorum artık. Belki kendi gücümü arttırmak için senin korkuna ihtiyacım vardı. Git, Joe Saul'u bul. Ona yardım et dostum. Çabuk ol, belki sana ihtiyacı vardır. Çabuk ol, Friend Ed. Üstünü de-ğiş de hemen git. Gece oyunları başlamadan onu yatır, uyut ne olur. Hatırım için yapar mısın bunları?»

Kolundan tutup adamı kapıya kadar götürdü, perdeyi kaldırdı. Ed duraksayan adımlarla çıkıp gözden kayboldu.

O gittikten sonra genç kadın hızla geri dönerek sandık kapağının içindeki aynanın karşısında saçlarını taramaya koyuldu. Perde aralanıp Victor içeri girdiği zaman dudaklarını boyuyordu. Delikanlı bu kez giyinmişti. Temiz spor ceketi ve renkli bir kravatı dikkati çe-

kiyordu. Ayakkabısı kahverengi beyaz karışıktı. Kravatında, ortasından ince bir zincirle bağlı ufak altın bir top sallanıyordu. Genç kadın onun gelişini ay-nadan gördü. Yarı dönüp, anlaşılır an-laşılmaz bir sesle, «Niye geri geldin?» diye sordu.

«Korkumdan kaçacağımı mı san-dın yoksa? Hayır, her şeyi temizleme-den gitmem. Kente kadar Joe Saul'un peşinden gidip sonra geri döndüm. Öte-kinin gitmesini bekliyordum. Seninle olan işimi bitirmek istiyorum.»

Mordeen konuşmak için bir hayli çaba gösterdi. «Çok üzgünüm, kendim-den utanıyorum, Victor,» dedi. «Seni bulup özür dileyecektim.»

Victor kızdı, «Ne diye böyle çabu-cak dönüverdin? Morukla mı çekiştin yoksa? Haberin var mı, kafayı çeki-yor herif, bilmiyor musun? Kör-kütük olmuş. Meyhanede yanıbaşında otur-dum da o kan çanağı gözlerini çevirip bakmadı, beni tanımadı bile. Mutlu adam! Kendine has üstün becerisiyle usta âşık!»

«Gerçekten üzgünüm Victor, ku-sura bakma.»

«Ne diye böyle dönüverdın? Yoksa birdenbire bana hak mı verdin; ya da senin şu sevda, şefkat dalgasının ipe sapa gelmez şeyler olduğunu mu anladın?»

«Hayır, pek öyle değil.»

«Yoksa harekete geçip gençliğine yaraşır işler yapacağın yerde, söylediğin bir yığın lafın saçma sapan söz yığınları olduğunu mu farkettil?»

«Hayır, pek o da değil.»

«Bir defa daha, ama son olarak sana şunu söylemeye geldim ki, senin ağzında gevelediğin taraklarda bezim yok benim. Öyle şeyler gelmez bize. Güzelsin, hoşsun, diyecek yok... Sen gübre yığının üstüne oturmuş da öteki tavuklara yukardan bakar gibisin. Kendin kusursuz iyi; biz, ben baştan aşağı pislik. Öyle olsun; sana bir şey söyleyeyim mi, benim dürüstlüğüme yeter. Senin bu numaralarını yutmuyorum.» Bir süre sustu, sonra, «Kendin de inanmıyorsun ya buna,» diye ekledi.

«Seni bulup, olup bitenler için özür dileyecektim.»

«Niye özür dileyecektin! Benimle ne alıp vereceğin var ki?»

«Sen gittikten sonra seni kırdığımı anladım. Bu meslektekilerin birbirlerine, nasıl bağlı olmaları, nasıl bir aile gibi geçinmeleri gerektiğini söylemiştim sana. Galiba burada doğmayan, bu aileden gelmeyenleri bazı davranışlarından arıtmak gerek.»

Victor gözlerinden kin ve nefret akararak alaycı bir edayla : «Bakıyorum, beni çok iyi karşılıyorsun,» diye cevap verdi.

«Ben diyorum ki; sen de bizim meslektensin. Burada kalır yerleşirsen, senin çocukların da burada doğar büyür. Seni öyle kendimizden ayırıp atmamalıyız, daha doğrusu ben o şekilde hareket etmemeliyim. Bizimki, aile arasında yapılacak işler Victor. Seni aramıza alıp kendimizle kaynaştırmalıyız.»

«Çok geç artık. Moruğun tokadını yedik; sen hiç insafın yokmuş gibi hareket ettin; o Allahın belâsı soytarı... duydun mu bana ne dediğini. Korkup kaçacağımı mı sandı yoksa?»

«Yoo, sandığı yok. Belki birbirimize öylesine karışmış, kaynaşmışız ki;

kimse ötekine ne olduğunu anlamıyor... Seni daha iyi karşılamış olmayı isterdim.»

«Nasıl meselâ?»

«Bilmiyorum. Seni bu derece kırmışsak bilmem ki ne yapmalı. Uygun bir şey düşündüm ama, yine de emin değilim.»

Genç adamın gözlerinde kurnaz, sinsi bir ışık yanmıştı. Kaba bir tavırla: «Onu tamir edecek tek çareyi öğreteyim sana istersen,» diye güldü.

Mordeen gözlerini karşısındakine dikti: «Seninle dost olmayı isterdim, Victor,» diye mırıldandı. «Gerçekten samimi söylüyorum. Belki ötekiler... seni hoşnut edecek bir çare de bulurum.»

Victor biraz daha yaklaştı. «Ötekilere pek aldırış etmeyeceğim galiba,» diye mırıldandı.

«Hayır, öyle söyleme Victor. Aklıma bir şey geldi. Küçücük bir kızken pek yalnızlık çekerdim. Bunun ne olduğunu herkes bilir ya. Kimse beni istemiyor, herkes benden kaçıyormuş gibi gelirdi. Bütün paramla gidip ufak tefek alır; renkli kâğıtlara sararak kendi

kendime hediye ederdim. Öyle sanırdım ki öteki çocuklar bunu görecekler de benim ne kadar gözde, sevilen bir kız olduğumu anlayacaklar. Ama faydası olmadı. Sonra Victor, benden büyük bir kızın başı belâya girdi. Bir yüzük çalmıştı. Korkuyor, öteki arkadaşlarından çekiniyordu. Benden yardım istedi, ben de elimden geleni yaptım. Dikkat et Victor, işte o zamandan sonra herkes beni aradı, benden hoşlanmaya başladı. Benden istenenleri vermeye, açık kalplilikle başkalarına yardıma başladıktan sonra hiç yalnızlık çekmedim.»

«Çok tuhafsın. Her zaman bir şey anlatmaya çalışıyorsun. Bunun anlamı ne? Bundan alacağım ders neymiş bakalım? Senin her sözünden bir hisse kapmak lâzım galiba.» Sesi tekdüze, uyuşuk edasını yitirmiş, yüzünde zoraki bir gülümseme belirmişti. «Hadi Mordeen, söyle bu hikâyenle ne demek istiyorsun?» diye güldü.

«Şey... Seni hoşnut etmekten söz ediyorduk da. Gerektiği zaman bana yardım edersen, ikimiz için de iyi olur diye düşündüm.»

Yüzündeki deminki acımasız, vah-
şi tavır kaybolmuş, yerini bir gülümse-
me almıştı. «Hadi canım,» diye güldü.
«Senin ne yardıma ihtiyacın olacak?
Asıl yardım edilecek adam benim. Sen
de öyle dememiş miydin?»

«Victor, sen de farkındasın ya, bi-
zim bir derdimiz var. Söyleyebilsey-
dim, durumumuzu daha iyi anlar, bana
yardım etmek isterdin.» Gözlerinden
yardım uman bir anlam akıyordu. Vic-
tor onun bu durumunu görünce her şe-
yi anladı. Yenmiş, savaşı kazanmış bir
tavırla elini uzatıp genç kadını omuz-
larından tutmaya çalıştı; karşısındaki
elinde olmadan geri çekilmek isteyince
gülerek otoriter bir hareketle onu ya-
kaladı.

«Tabii şekerim, senin için her şeyi
yaparım,» diye mırıldandı. «Sana kaba
davrandığım için üzgünüm. Daha doğ-
rusu korkuyordum senden. Artık her
şey yoluna girecek.» Gözlerinin içine
baktı. «Belki sen, değiştin. Ama
kadın ile atın, bir erkeğin kendine gü-
venip güvenmediğini hemen anladığını
söylerler. Ne kadar gösteriş yaparsa
yapsın, onlar gerçeği sezerlermiş.»

Mordeen'in gözleri acıyla bulanmıştı; biraz kendini çekti. Yavaşça, «Belki anlarsın diye düşünmüştüm.» diye mırıldandı.

«Anlıyorum elbette... Allahım insan bazen ne kadar aptal oluyor. İşareti aldım, ışıkları gördüm, hâlâ duraksıyorum. Aptallık! Tabii ilk adımı kadin atacak değil ya. Ne kadar aptalmışım meğer. Sen kararını vermişsin de ben hâlâ ayak sürtüp duruyorum.»

Hafif bir kahkaha attı. «Çabuk buradan gidelim. Seninki adamakıllı olmuştur artık. Bir revüye falan gideriz. Yemeği de şehirde yeriz, ya da ne dersin, bir araba kiralayıp şöyle bir dolaşalım mı, ha?»

Mordeen'in yüzü ciddileşmişti. Victor'dan uzaklaşıp sandığa doğru yaklaştı. Kutudan bir ruj alıp dudaklarını boyadı. Çekingendi ama, kararını vermişti. Sert, ciddi yüzü yumuşadı, bir uysallık, bir canayakınlık takınmıştı.

Victor: «Ne dersin ha?» diyeretti.

Mordeen ona doğru döndüğü zaman tamamen değişmişti.

«Ha, ne dersin? Yemek yiyip son-

ra arabayla gezelim mi?»

Genç kadın karşısındakinin yüzünü inceliyordu. «İyi olur,» dedi. «Pek gezmeye gitmem de...» Sürekli ona bakıyordu.

«Bir şey mi gördün yüzümde?»

«Bir şey mi? Yok canım, gözlerinin ne kadar siyah olduğuna bakıyordum.»

«Hoşuna gitti mi bari?»

«Evet. Nasıl olup da bazı ailelerin siyah, bazılarının mavi gözlü çocukları olduğunu merak ediyorum. Tuhaf değil mi?»

«Benim ailemde ne ana tarafında, ne baba tarafında açık renk göz hiç yoktur.»

«Tuhaf. Ailelerin ne garip özellikleri var. Bir aile tanırım ki her iki kuşakta bir kesinkes bir deli çıkar.»

«Ne garip insanlar tanıyorsun sen. Bana kalırsa bizim talihimiz var. Bizim ailenen tek derdi yaşlılıktır. Büyük-babalarımın dördü de hâlâ yaşıyor. Baba tarafından dedelerimin çoğu yüz yaşını geçtikten sonra ölmüş. Biz sağlam bir aileyiz. Ama hâlâ ne bekliyoruz? Hadi gidelim artık.»

«Evet iyi olur.» Ayağa kalkıp uzun pelerinini omuzlarına aldı. «Arabaya gidip giyineyim öyleyse,» dedi. «Süsleneyim azıcık. Birlikte görünmeyelim. Seni nerde bulayım?»

Victor gözlerini yüzüne dikti. «Hayır,» dedi. «Beni atlatamayacaksın, şekerim. Küçük bir Çin lokantası var. İyi, temiz bir yer. 12 nci sokakta. O köşedeki bankayı dönünce hemen orada. İçeride küçük küçük kabinleri var. Ben perdeleri çekilmiş ilk kabinde olurum.» Hafifçe gülümsedi. «Merak etme güzelim,» diye sürdürdü, «Hiç bir şey olmaz. Kimseye görünmeyiz. Sadece bana güven, yeter.»

Mordeen kapıya doğru ilerledi. «Benimle beraber çıkma,» dedi. «Bir saat sonra bulurum seni.» Kapıya yaklaşınca durdu. Deminki hali kaybolmuştu.

Bu değişikliği Victor da sezinlemişti. Kollarını uzatıp beline doladı. «Bahse girerim ki senin şu anda ne düşündüğünü biliyorum.» diye mırıldandı. «Hiç merak etme. Bunu sade biz yapmıyoruz ki. Her günkü olağan şeyler bunlar. Kimsenin suçu yok bunda.

Kendini üzme hiç. Ne diye üzölesin... Herkesin başına gelen şeyler bunlar. Bizim onlardan ne farkımız var. Herkesin yaptığıını yapıyoruz.»

«Dışarı benimle beraber çıkma.»

Mordeen dışarı çıkıp perdeyi kapadı; fakat bir saniye geçmemişti ki geri döndü. Kaygıyla, «Onu gördüm, buraya geliyor,» diye söylendi. «Seni burada görmesin. Buradan çık, çabuk ol.»

Victor çadırın öte yanına gitti. Bezin ucunu kaldırarak altından geçip gözden kayboldu.

Mordeen geniş bir nefes aldı. Perdeyi aralayıp dışarı baktı. Gidecekmiş gibi dışarı çıkarken, vazgeçti, tekrar perdeyi kapattı. Şöyle çevresine bakındıktan sonra ani bir kararla dışarı fırladı.

Çadırı aydınlatan ışık şimdi biraz sararmış, yumuşamıştı. İkinci güneşi alçalmıştı. Dışarıda sirk bandosu bir marş çalıyor, arada fillerin ayak sesleri, atların nal tıkırtıları geliyordu. Bir aslan kükredi. Domuzlar viyakladı.

Biraz sonra perde açılarak, Joe Sa-

ul içeri girdi. Gözleri baygın, ağzı salıyordu. Omuzları düşmüş, kravatı sarkmış, gömleğinin düğmeleri çözül-müştü.

İnler gibi bir sesle, «Mordeen,» diye seslendi. «Mordeen, sarhoşum ben... Affedersin, ama sarhoşum işte...» Kapağı açık sandığa bir göz attı. Sendeleyle sendeleyle portatif sandalyeye yürüyüp oturdu. Elini okşar gibi sandığa sürtüyordu. Karısının rujunu aldı, burnuna götürüp kokladı. Gülümsüyordu. Beceriksiz hareketlerle sandığa yerleştirmeğe kalktı. İçinde boyaların, pudraların, kremlerin durduğu kutuyu karıştırdı. Bir ara gözü aynadaki görüntüsüne ilişti. Bir süre kızarmış, baygın gözlerini, perişan halini seyretti. Sonra ani bir hareketle sandığın kapağını örttü. Kırılan aynanın boğuk sesi duyuldu. Sandığın üstüne abanmış, alnını hafif hafif koluna sürtmeye başlamıştı. Sağ elinin yumruğunu şiddetle sandığa vurarak, «Mordeen,» diye inledi. «Dostum Ed'i kırdım, kovdum yanımdan...» Yumruğu gevşedi, yavaş yavaş elini açtı.

Tam bu sırada perde aralandı. Ed'-

in başı göründü. Bir süre Joe Saul'u seyrettikten sonra içeri girdi. Gelip Joe Saul'un önünde yere bağdaş kurdu. Kollarını göğsüne kavuşturmuş, hayran gözlerle arkadaşını seyrediyordu.

ÇİFTLİK

Bir haziran sabahı güneş, büyük ambarın üstünden aşip evin çardak tarafında, mutfak penceresine düşmüş, mutfağı parıltılarla donatmıştı. Güneşin tatlı sarı ışığı sobanın parlak metalinden yansıyarak, kurumak üzere bir kenara yığılmış pasta kalıplarına kadar uzanıyordu. Burası hem oturulan, hem de mutfak olarak kullanılan bir yerdi. Yemek yemek, dikiş dikmek, yazı yazmak için kullanılan muşamba örtülü bir masa; üstünde ufak minderler bulunan dik arkalı sandalyeler; duvarda tarihlerin yanında harman, tohum gibi günlük işlerle ilgili notlar yazmak için ufak boşluklar bulunan büyük bir reklâm takvimi vardı. Her bakımdan her işi gören bir yerdi bu oda. Dahası pencerenin önünde yemek pişene değin dinlenmek için oturulacak bir sedir bile vardı. Bulaşık teknesinin

yanındaki rafta duran radyodan bir sirk bandosunun çaldığı hafif bir marş sesi geliyordu.

Burası rahat, sıcak, kuşaktan kuşağa geçe geçe herşeyin tam yerini bulduğu bir mutfaktı. Dışarıdan çiftliklerin bilinen gürültüsü; at kişnemeleri, tavuk sesleri, inek böğürtüleri, zaman zaman horozların sesi geliyordu. Bir horozun güneş epeyce yükseldiği halde sabah keyfine doymadığı, uzun uzun öttüğü duyuluyordu. Sobanın üstünde ağızından buharlar çıkan bir çaydanlıkla küçük bir kahve sürahesi kaynıyordu. Küçük penceresinden rakkasının yanıp söndüğü bir saatin tiktakları duyuluyordu.

Çiftçi Joe Saul masanın başına oturmuş, başını eline dayamıştı. Sağ elinde bir kalem, önünde ağzı açık bir mürekkep şişesi vardı. Komşu çiftliğin sahibi Ed yığılmış gibi yanındaki sandalyeye oturmuştu. İkisi de blucin ve boğazı yırtmaçlı mavi gömlekler giymişlerdi. Önlerinde birer kahve fincanı duruyordu.

Ed fincanını doldururken, arkadaşına, «Sen de ister misin?» diye sordu.

Joe Saul başını kaldırdı, boş fincanı ona doğru iterek, «Eyvallah,» dedi.

Ed fincanı doldurdu. «Bu işleri yapacak bir muhasebeci tutman şart.» diye söylendi. «Ben de öyle yaptım da kurtuldum. Yazıp çizilecek hesaplar, kâğıtlar o kadar çoğaldı ki, insanın tarlada çalışmaya vakti olmuyor.»

Joe Saul kahvesine şeker ve süt katarak karıştırdı. «Kendi çiftliğimin hesaplarını da tutamazsam ne diye çiftçilik yapayım,» diye cevap verdi. «Hesap işlerine oldum olası aklım yatkındır, ama bu da kolay kolay içinden çıkılır dert değil ki. Yapılacak sade bu olsa. Her işi kendim görmem, hiç olmazsa yapılırken başında beklemem gerek.»

«Victor dışarıda çalışmıyor mu?»

«Evet, fena çalışmıyor, hiç olmazsa iyi niyetli. Bir şeyler yapmak istiyor. Ama yeteneksiz, Ed. İçine işlemedi. Kuzen Will öldürülmeden önce ona bir iş verdim mi, hiç düşünmezdim bile; bilirim ki her şey eksiksiz istediğim gibi yapılacaktır. Bu Victor ne de olsa şehir uşağı. Bazan iyi iş görüyor, ama her zaman güvenemiyor ki insan.

Ne demek istediğimi anlıyorsun ya, Ed. Sen, ben, Kuzen Will, babalarımız, dedelerimiz bir işin niye ve ne için olduğunu bilmeden yaparız, içimizden öyle gelir ama, her seferinde de doğru çıkar. Toprak hakkında okumakla, yahut kulaktan kapmakla bir şey öğrenilmez. İnsanın içinde olmalı bu, kanına karışmalı. Victor'u kınamıyorum. İyi niyetli, bir şeyler yapmak için çalışıyor, ama dedim ya, her zaman güvenemiyorum. Her işi gidip kendim denetlemem gerekiyor.»

«Anlıyorum... Dün ikizlerle de tuhaf bir şey oldu. Al, yemekte, içimde şöyle yap diyen bir ses var diyordu. Eddie hemen, fasulyeler çapalanmak ister bana kalırsa diye cevap verdi. Sanki fasulyelerle konuşmuş gibiydiler.»

«Ben de onu demek istiyorum. Onların da kanında var işte. Verdiğin bir işi gidip kontrol etmene gerek yok... Ah! kurban olduğum Allahım!»

«Yeter artık canım. Kendini perişan edene kadar ne uğraşıyorsun.»

Joe Saul içini çekti. «Bazan bir kâbus basıyor. Bu canım kara toprağı

bomboş görüyorum. Sonra dikenler, çalı çırpılar kaplıyor her yanı. Derken koca ağaçlar altında kayboluyor. Tek bacası kalana kadar evimin eriyip aktığını görüyorum. Bu yerin ta yıllarca Büyük Joe Saul'un eyerinin torbasında tuz, tütün, barut ve tohum getirdiği günlerdeki durumunu görüyorum. Hepsi o kadardı, Ed. Bir baltası bir de torbasındaki şeyler, malı mülkü... Olup olacağı bundan ibaretti. Beş altı ağacı devirerek sopasıyla toprağı eşip mısır tanelerini dikmişti. Küçükken danelarımıza bakarken bize bunları anlattırdı hep.» Eliyle kapıyı gösterdi. «Bak şimdi nasıl kapkara, tatlı; sürüldükten sonra parlak güneşin altında nasıl yol yol uzanıyor... Ama on yıl sonra yine eski durumuna dönecek, ona bakacak başkası olmadıktan sonra. Kâbusun arasına yabancılar da karışıyor, nasıl ekilip biçileceğini bilmeyen şehir uşaklarının istilâ ettiğini görüyorum burayı.»

«Yeter artık, Joe Saul. Kendini olmayacak şeylerle üzüp tüketiyorsun. Önündeki kâğıtla meşgul olup bu saçmaları unutmaya bak. Mordeen nasıl?»

«Bilmem, son iki haftadır biraz keyifsiz. Beni üzen bir şey var, Eç. Daha önce de kimi vakit sancılandığı olurdu ama, aldırış etmez, işini gücünü görürdü. Ne de olsa köy mayası. Ama şimdi sık sık midesi bulanıyor, başı dönüyor; bambaşka bir kadın oldu. Dün doktora gitti. Önemli bir şeyin yok ama, dikkatli bulunmalısın demiş doktor. Tuhaf değil mi, biraz çocuklaşır gibi oldu. Bu sabah keyfim yerinde değil, biraz geç kalksam darılır mısın? diyordu. Biliyorsun, eskiden böyle değildi. Sık sık kollarını açıp geriniyor, tatlı tatlı gü-lümsüyor. Hiç hastaya benzemiyor. Ama gene de durmadan midesinin bulanmasının, kusmasının sebebini anlayamıyorum.»

«Düzelir. Kadınlar bazan öyle olurlar.» Konuyu değiştirmeye çalıştı. «Sana bir şey sormak istiyordum. Victor kendisine tokat attığın için huysuzluk falan ediyor mu?»

«Yoo, bilmem, farkında değilim. Bugünlerde pek sessiz, kırk yılda bir ağzını açıyor. Yalnızca kendi işiyle meşgul görünüyor. Galiba o tokadın epey faydası oldu.»

«Canım sıkıldı. Bana kalırsa o tokadı atmamalıydın.»

«Ben de sonradan pişman oldum. ama kendimi tutamamıştım. Ona da söyledim, özür diledim. Belki de unuttu bile.»

«Sen kimseye kızacak, tokat atacak yaradılıştta bir adam değildin be, Joe Saul.»

«Damarıma bastı. Beni deli eden öyle bir laf etti ki... Duydun mu? Mordeen kalktı galiba. Bir ses duydum gibi geldi.»

«Galiba kalkmış. Ben de yollanayım artık. Bir alay yapılacak iş beni beklerken, güneş çıkmalı bunca zaman olduğu halde ben oturmuş çene çalıyorum. Saatin doğru mu?»

«Radyo ile ayarlı, hiç şaşmaz.»

Radyoda hafif, tatlı bir melodi başlamıştı.

Joe Saul radyoya baktı. «Bu yokken ne yapardık bilmem,» diye söylendi. «Hemen hemen hiç kapatmıyoruz. Evde başka bir insan varmış gibi geliyor artık. Mordeen iş görürken dinlemeyi pek seviyor.» İçini çekti. «Bir

fincan kahve daha içelim,» dedi. «Bar-
dağını ver de yıkayayım.»

Bardakları musluğun başına götür-
rüp çalkaladı.

Bu sırada Mordeen içeri girdi. Yü-
zü pırıl pırıl yanıyor; dudaklarındaki
tatlı gülümseme ayrı bir güzellik veri-
yordu. Etekleri hemen hemen yere de-
ğen uzun, iri çiçekli bir rop giymişti.

İki erkek genç kadına döndü. Joe
Saul: «Biraz iyileştin mi, Mordeen?»
diye sordu.

«Evet, çok iyiyim, bir şeyim kal-
madı.»

Ed: «Maşallah, aslan gibisin,» diye
söze karıştı.

Genç kadın pencerenin öründeki
sedire oturdu; dünyayı ilk defa görü-
yormuş gibi, hayranlıkla, «Ne güzel
bir sabah,» diye mırıldandı.

«Evet, çok güzel bir gün olacak,»
diyen Joe Saul karısına baktı. «Sana
kahvaltı hazırlayayım mı? Yulaf çor-
bası ile kızarmış sucuk var.»

«Sen mi pişirdin?» Tatlı bir kah-
kaha attı. «Benim sana kahvaltı hazır-
lamam gerekirdi. Ama bu halin çok ho-
şuma gitti, Joe Saul. Ne iyisin... Zah-

met etme, kahvaltı etmeyeceğim.»

«Öyleyse bir bardak kahve iç. Çaydanlığı boşaltıp sana taze bir kahve yapayım. Ha, ne dersin?»

«Hayır. Pek öyle hasta değilim. Besbelli kendimi fazla dinliyorum.»

«Eskiden böyle olmazdın. İlk defa gelince başına bu...»

Mordeen derin bir nefes alıp, «Ben diye söze başladı.

«Evet...» dedi Joe Saul.

«Ne diyeceğimi unuttum, aklım başımda değil ki.»

Joe Saul doldurduğu kahve fincanlarını ocağın başından masaya getirdi. «İçmeyeceksen yenisini kaynatmayayım ama, belki rahatsızlık duyarsın da lâzım olur. Birazdan Victor da kahve içmeye gelir belki.»

Mordeen söyleceği şeyi düşünüyordu. Kendi kendine gülümsedi; sonra ciddileşti, gene gülümsedi. Dizinin üstünde duran ellerini inceliyordu. Sonunda parmaklarını birbirine geçirerek, salıncak gibi sallanmaya başladı. «Doktor bir süre pek yorulma, dinlen, diye tenbih etti,» dedi.

Joe Saul tepsiyi masaya koymuş.

sandalyeyi çekerken ona bakıyordu. «İyi ama, bir şeyin yok demişti. Nen varmış?»

Bu kez daha açık konuşacaktı. «Joe Saul,» dedi. «Yakında bir çocuğum olacak. Ana-baba olacağız.»

Önce ne söylendiğini farketmedi kocası. Böyle bir şeyi aklından bile geçirmiyordu. Ama sözcükler kulağında cınlayıp gerçek anlamını toparlayınca donmuş gibi oldu. Gözlerini karısına dikmişti. Sözcükler kafasının içinde uğulduyordu. Bir süre titreyen çenesine hâkim olmaya çalıştı. Sonra kendini tutamadı, masanın üzerine kapanarak ağlamaya başladı.

Ed, Mordeen'in gözlerinin içine bakıyordu.

Bu bakışlara karşılık veren kadının yüzü pek ciddiydi. Hafifçe başını sallayıp gülümsedi.

Joe Saul bir heyecan depremiyle sarsılıyordu. Ed gözlerini başka yana çevirdi. Mordeen içten içe derin bir haz duyarak kocasını seyrediyordu. Elleriy-le okşarcasına karnını oğuşturuyordu. Yüzüne gizemli bir anlam gelmişti. Vücudunun taşıdığı sır gözlerine yansı-

yordu. Bir başka dünyada, her zerresi bilinmezliklerle yüklü yeni bir dünyada gelişen bir cenin, yanan tutuşan hücreler, inişler çıkışlar, karmaşık, bir süreç içinde kol, bacak, sinir olacak görünmez zerreler. Yavaş yavaş şekillenecek bir baş, gövde, parmaklar... Ve günün birinde iki cinsiyetten birine dönecek bir canlı, sıcak su içinde yüzen, anasının canına ortak bir yaratık büyüyordu orada. Bütün bu çılgınlığın doğurduğu canlı, içindekini incitmekten ürkercesine okşadığı karnında yatıyordu.

Bir süre sonra Joe Saul ayağa kalkıp, yavaş yavaş, sallana sallana pencereye gitti. Çiftliğini, karşısında uzanan toprağını seyre koyuldu. Ellerini arkasına kavuşturmuş, omuzlarını dikmişti.

«Şimdi,» diye söylendi, kendi kendine. «Şimdi her şey yoluna girdi.» Toprağa seslenirmişçesine sesini yükselterek devam etti. «Şimdi her şey düzeldi, yoluna girdi.» Sinirli bir kahkaha ile korkunçlaşan yüzünü odadakilere çevirdi. Ellerini yanına uzatmış, konuşurken sinirli hareketlerle kalçalarına vu-

ruyordu. «Galiba Avrupa'da gelenekmiş; böyle bir olayı çiftliğin içinde herkese, her şeye yayarlar, ahırdaki ineklere bile haber verirlermiş. Gelenekmiş bu, hem iyi bir gelenek... Tehlike kalmadığına göre her şeyi açıkça söyleyebilirim artık. Kaç kuşağımız bu toprağın koynunda büyüdü; birbirimizin ayrılmaz parçası gibiyiz artık. Baharda yeşil otlar bizim iliklerimizden, mısır yaprakları bizim midemizden fışkırır, taneleri bizim kanımızdan alır gücünü sanki. Bilirsin sen Ed, vakitsiz sıcaklar nasıl içimizi sıkar, sanki kendi bağırmız kupkuru kesilmiş, içimiz dışımız cayır cayır yanıyordur.» Yumuşak bir sesle konuşmayı sürdürdü. «Bütün soyumuzun, ta ilk totemden ilk insana, gelecekteki torunlarımıza, torunlarımızın torunlarına kadar herkesin kaderi bu hücreler, bu tohumlarla çizilmiştir.»

Ed güldü. «Bir ziyafete ne dersin?» dedi. «Ben de ikizleri getiririm. Dondurma, viski alırız, bir de hindi kestik mi tamam. Bu çok önemli, sevinilecek büyük bir olay, Joe Saul.»

«Kara talihi yendik artık, serbestçe konuşabilirim. Ama aklıma gelmiyor

birdenbire, içimdeki sevinci nasıl anlatacağımı bilemiyorum.» Ed'e doğru yürüdü. «Kendimin, vücudumun, ruhumun, her zerresinin didik didik edildiğini, kanımın canımın çekildiğini, içimde insana yaşama aşkı veren ne var ne yoksa her şeyin giderek öldüğünü, yok olup gittiğini hissediyordum. Soyunu, tohumunu devam ettirememek...»

«Her şey bitti artık, Joe Saul. Başkalarını da davet edecek misin? Mordeen haberin hemencecik etrafa yayılmasını nasıl karşılar acaba?»

İki erkek genç kadına baktı, Ed dikkati çekmek için yüksek sesle: «Ne dersin Mordeen, herkese haber verelim mi?» diye sordu.

Mordeen gülümsedi. «Verin,» dedi, «ne diye saklayalım. Nen var, Joe Saul; yoksa sevinmedin mi müjdeme?»

«Sevinmedim mi? Tabii sevindim, sevinmez olur muyum? Ama o acıyı, o mahvedici azabı düşündükçe... Her şey bitti, ama unutamıyor insan. Geriye bakabilirsen sorun yok. Bir de buna cesaret edemeyip ondan kaçmaya çalıştın mı her şeyin bütün dehşetiyle orada durduğunu farkediyorsun. Şimdi ben

içime işlemiş kadere, acıya bakıyorum da... Gerçekçi düşününce kısırlığı inkâr ediyorum. Şimdi her şeyi daha iyi anlıyorum. Emin olduktan sonra perişanlığımı reddediyor, onu yaşamın acı bir şakası olarak kabul ediyorum. Kadınla erkek arasında, 'Biz çocuk istemiyoruz, ona iyi bakamayacak olduktan sonra, ne diye çabuk yapalım?' derken yavaş yavaş, sinsi sinsi gelişip çiçek açan, kuşku ve nefreti şimdi daha iyi anlayabiliyorum. Veya dünyada yapılacak büyük işler var; ne diye hemen çocuk yapıp ayağımızı bağlayalım, değerli vakitlerimizi onu emzirmek, gürültüsünü dinlemekle ziyan edelim, diyenler oluyor.»

Ed : «Mordeen, bu ziyafet seni yorar mı?» diye sordu. «Şöyle eğlenceli, neşeli bir toplantı yapmak iyi olmaz mı?»

«Tabii, ne güzel olur. Gürültülü, patırtılı, delicesine eğleneceğimiz bir ziyafet verelim. Joe Saul, ben istiyorum. Hadi artık geçmiş dertleri unut, bize katıl.»

«O kadar hızla gelişiyor ki; çabucak iyi olup, nazik bir ciltte hafif bir iz

birakan yara gibi; yalnız tohumu bol insanlar çekinmeden kısırlıktan bahsedebilirler. Hayatın değişmez iki yasasını yaşamak ve başkalarına hayat verip soyunun sürekliliğini sağlama tutkusunun bütün anlamıyla alev gibi içlerinde yandığını duyan kısırlardır yalnız. Kan dolaşmalı, insanlar birleşip üremelidir.» Sustu, sinirli sinirli başını salladı.

Victor çardaktan dolanıp mutfığa girmişti. Üstünde bir tulum ve açık yakalı bir gömlek vardı. Kolları güneşten yanmış, tunçlaşmıştı. «Bir bardak kahve içeyim dedim,» diye söylendi.. Sonra odadaki heyecanı farkedip sustu.

Joe Saul, Mordeen'e yaklaşarak yaşamında ilk kez görüyormuş gibi yüzünü incelemeye koyuldu. Genç kadın başını yukarı kaldırdı. Gözleri bir ara Victor'unkine takıldı, ama çabucak kocasına döndü.

Joe Saul ilk kez ağzından çıkıyormuş gibi özenle, «Mordeen,» diye fısıldadı. Gözlerinden hayranlık akıyordu. Eylemli, verimli bir aşkın hazzıyla geniş bir nefes aldı. «Mordeen, demek çocuğumuz olacak!» diye fısıldadı.

Victor şaşırmişti : «Ne dedin?» diye sordu.

Joe Saul ona döndü : «Duydun ya!» diye bağırdı. «Çocuğumuz olacak. Bu evde bir de çocuk sesi duyulacak. Tozların, çamurların içinde oynayacak bir çocuk gelecek. Büyüyen, her gün yeni bir şey öğrenen, tavukların peşisıra seğirtecek, folluktan yumurta aşıracak bir çocuk olacak bu evde de.» Joe Saul bir ileri bir geri sallanıyordu. Arasında sonsuz bir neşenin verdiği isterik, sinirli kahkahalar atıyordu. «Cevap bekleyen bir alay soru geliyor, anlıyorsunuz? Bütün dünyayı, hayatı yeniden keşfe çıkıyoruz. Duyuyor musun? Bu toprak da asıl ürününü, içinden büyüyecek, kendinin efendisi olacak gerçek ürününü verdi artık.»

Sesi yumuşamış, fısıldar gibi konuşuyordu : «Oğlumuz toprakta yatacak, bağrını toprağa verip onun kucağında yetişecek. Parmakları toza bularak, kulağını onun kalbine koyup toprağın sesini duya duya büyüyecek.»

Victor belli belirsiz bir şekilde gülümsedi. Bir süre Joe Saul ile gözgöze geldiler, sonra bakışlarını Mordeen'e

çevirdi. Yüzündeki gülümseme biraz daha genişlemişti. «Kutlarım, Joe Saul,» dedi. «Gözünüz aydın. Öyleyse bu önemli olayı kutlamak gerek. Ama hep oğlumuz diye sözediyorsun, oğlan olacağını nereden biliyorsun?»

Joe Saul: «Nerden mi biliyorum?» diye bağırdı. «Neme lâzım, ne çıkar! Ölmedim ya. Kanım kurumamış, dölüm kesilmemiş ya. Kız olmuş, oğlan olmuş ne çıkar? Başkaları da, arkasından başkaları da gelecek olduktan sonra.» İyi-ce Victor'un yanına yanaşıp, yavaşça parmağıyla göğsüne dokundu. «Çocuğumuz olacak,» diye ekledi. «Şimdilik orada gelişip zamanını beklemekle meşgul. Benden geliyor o, benden oldu; anlıyor musun? Benden bir parça olacak, arkasından başkaları da doğacak. Kanım dolaşacak, soyum devam edecek. Bana benzeyenler, benden gelenlerle dolacak ev.»

Joe Saul yere çöktü, yorulmuştu. Fakat bu uzun sürmedi, birkaç saniye sonra yeniden başını dikip bir kahkaha attı.

Ayağa kalkmış, hem gülüyor, hem de düzensiz adımlarla sıçraya sıçraya

dans ediyordu. Bir elini görünmeyen bir damı tutar gibi ileri uzatmış dönüp duruyordu. Radyodan hafif bir vals geliyordu. Bir çocuk gibi sevincinden ne yapacağını şaşırmış, oynayıp duruyordu. Mordeen dudaklarında tatlı bir gülümsemeyle onu seyrediyordu. Victor da bir süre seyretti onu. Sonra ocağa gidip bir bardak kahve doldurdu. Ed gülerek arkadaşının bu tuhaf, garip hareketine bakıyordu.

«Joe Saul, be, seni hiç bu durumda görmemiştim,» diye bağırdı.

Joe Saul durdu, «Sebep yoktu ki,» diye yanıtladı. «Daha önceleri sebep yoktu.»

«Ee. Biz de yola düzülelim artık. Sebep-
li sebepsiz, yapılacak bir sürü ufak tefek iş beni bekliyor. Onlar mazeret dinlemez ki.»

Joe Saul yapmacık bir böbürlenmeyle ayağa kalktı. Söylev çeker gibi : «Bu günü tatil, hem de kutsal bir tatil günü olarak ilan ediyorum,» dedi. «Bugün yapılacak ufak tefek işlerin olmadığını beyan ederim. Bırak, yapılacak işler varsa ikizler yapsın, ya da daha iyisi bir gün beklesinler. Benimle tartışmaya

kalkma. Başımın şöyle bir hareketiyle çiftliğini yokederim yoksa.» Kendi şakacılığına kendi güldü. «Azıcık daha diren, bu sefer şöyle bir baş sallaması daha, sen de ortada yoksun.» Victor'a döndü : «Victor dolapda viski var. Çabuk bardaklarla o şişeyi getir. Ziyafetin hemen şimdi başlamasını istiyorum. Saygı değer kraliçe hazretleri.» Gözlerini karısına dikmiş, saygıyla eğiliyordu. «Bu kraliçe hazretleri bu ana, eğlenmek, ziyafet vermek istiyor. Öyle olsun. Çabuk Victor heyecanlarımız yatışmadan yetiştir.» Kendi de koşup bardakları taşımaya yardım etti. Sonra şişeyi alıp bol bol doldurmaya başladı.

Mordeen : «Bana koyma,» diye önledi. «Canım istiyor ama, içmemeliyim. Böyle şeyleri bir süre bırakmak gerek.»

Joe Saul bu neşenin ortasında birdenbire taş gibi donup kaldı. Karısının oturduğu sedire doğru ilerleyip, önünde diz çöktü; ellerini dizine koydu. «Dikkat et,» diye yalvardı. «Aman, dikkat et. Acele etme, yavaş yürü. Kendini yorma, dinlen. Her zaman iyi, güzel şeyler düşünmeye çalış.» Sonra vahşi bir tavırla, «Sana bundan böyle hiç bir şey kal-

dırmamanı, kendini yormamanı emrediyorum,» diye gürledi. «Yapılacak bir iş varsa, ne olursa olsun beni çağıracaksın. Duyuyor musun? Emrediyorum.»

Genç kadın sevecenlikle kocasının başını tutup, parmaklarını saçlarının arasına daldırdı. «Sözünü dinleyeceğim, dediklerini yapacağım,» diye cevap verdi. «Hem hoş bir şey olacak bu. Kendimi zora sokmam ama, senin sandığın kadar da çıtkırıldım bir kadın değilim. Gebe bir kadının içini yiyen bir kurt, bir sabırsızlık heyecanı vardır. Söylediklerinden dışarı çıkmayacağım, merak etme. Hadi şimdi viskini iç, bakalım.» Ellerini koltuğunun altına sokup ayağa kalkmasına yardım etti. «İçelim, şölen başlıyor,» diye bağırdı.

Joe Saul değişmişti. Masaya gelip bardağını aldı, yukarı kaldırarak, «Çocuğumun şerefine!» diye mırıldandı. Koca bardağı bir nefeste boşaltmıştı. Ed'le, Victor da ona uyarak içtiler.

Boşalan bardakları hemen dolduruldu. Bu sefer Ed bardağını «Ana'nın şerefine!» diye kaldırdı.

Onu da içtiler. «İyi ettin,» dedi Joe Saul. «Bunu ilk kez benim teklif etmem

gerekirdi. İyi ettin, Ed.» Hafifçe öksürdü. «Epey sert geldi, biraz su içeceğim ben,» dedi. Küpten bir bardak su doldurdu, o kadar çabuk içti ki ağzının kenarlarından yarısı dışarı aktı, mavi gömleğini ıslattı.

Victor masaya sokulmuş, bardakları yeniden doldurmuştu. Viskinin tesiriyle gözleri parlamıştı. Bir cesaret, kabadayılık gelmişti üstüne. Joe Saul'un masaya gelmesini bekledi, sonra bardağını kaldırıp, Mordeen'in gözlerinin içine bakarak,

«Baba'nın şerefine!» diye bağırdı.

Joe Saul'un gözleri yaşarmıştı. Bar dağındakini yavaş yavaş içip masaya bıraktı. Victor'un yanına gidip kollarını genç adamın geniş omuzlarına attı. «Teşekkür ederim,» dedi. «Eksik olma Victor, çok teşekkür ederim.»

Victor zafer kazanmış bir edayla Mordeen'e bakıyordu. Onun yüzünde asla görmediği derecede soğuk ve korkunç bir nefretin yer ettiğini farkettiler. Bunu hiç beklemiyordu. Gözleri daldı, başını çevirmeye çalıştı. Bu sefer Ed ile gözgöze geldiler. O da insanı öldürürcesine, ezercesine bakıyordu. Boğazını

temizler gibi bir iki öksürdü. «Bir bardak daha içersen sarhoş olacağım galiba. Gidip işimi bitireyim bari,» diyerek dışarı çıktı. Çardaktan geçerken tahtanın üstünde çıkardığı ayak sesleri duyuluyordu.

Joe Saul bardağına biraz daha viski koyarken; «Sağlam, tava gelmiş, oynak bir beygir gibi hissediyorum kendimi,» diyordu. «Tuhaf, içimden bağırmak, haykırmak geldiği bir anda kendimi ağlar buluyorum. Esen yelden huylanmış titiz bir beygire döndüm.»

Mordeen dikkatlice ayağa kalktı. «Ziyafet verilecekse biraz gidip dinleneyim bari,» dedi. «Bu kadarcık heyecan bile bitirdi, mahvetti beni.»

«Biraz bir şeyler yemelisin,» dedi Joe Saul.

«Hayır, şimdi istemem. Biraz sonra süt içeceğim. Belki bir de tost yerim.»

«Git yat öyleyse. Bu toplantı seni yoracaksa vazgeçeriz.»

«Hayır, hayır. Toplantıyı ben de istiyorum. Bütün dostları, ikizleri, komşuları çağıralım. Ama yemeği kim pişirecek? Yiyecekleri kim hazırlayacak?»

«Sen git. Ben her şeyi şehirden ge-

tiririm. Her şeyi hazırlatır, yollarım. Çocuğumuz için bu kadarlık yapamazsak olur mu ya...»

Karı-koca yanyana kapıya doğru yürüyorlardı. Mordeen sevgi ve sevecenlikle bir elini kocasının beline dola-mış, hafif hafif sırtını okşuyordu.

Joe Saul arkasından gidişini seyret-tikten sonra dönüp masaya geldi. «Yorul-dum,» dedi, «birdenbire bir yorgun-luk, kanım boşalmış gibi bir bitkinlik içindeyim.»

«Apansız oldu da,» dedi Ed. «Gerçekten pek ani bir darbe oldu. İşin doğrusunu istersen, artık karından beter olacaksın. Sabahları miden onunkinden çok bulanacak, azıcık sancılanacak olsa, sen ondan çok ağrı çekeceksin. Hele o doğum ağrıları. Allah yardımcın olsun. Allahım, o anlarda, o bekleme sırasında insan ne çekiyor; göreceksin ya.»

Joe Saul: «Ona bir hediye almalıyım,» diye mırıldandı. «Onu hoşnut edecek, değerli, güzel bir şey almalıyım. Öyle bir şey bulmalıyım ki, dünyada bundan daha güzel bir şey olmaz desin. Gözleri parlansın, çok hoşuna gitsin.»

«Bana kalırsa o en güzel hediyeye

şimdiden sahip olmuş.»

Joe Saul sözü değiştirmemeye çalıştı. «Evet, evet biliyorum,» dedi. «Fakat bir anı olarak taşınabilecek, kutsal bir muska gibi takabileceği bir inci, ya da kırmızı, alev alev yanan bir yakut falan bulsam. Kolay kolay bozulmayacak, ona olan minnetimin bir hediyesi olarak elinde, ya da boynunda taşıyacağı bir şey alabilsem. Bu benim için bir zorunluk artık, Ed. Benimle gel.» Yeniden heyecanlanmıştı. «Gidip bir şey alalım. Beraber şehre gideriz. Yiyecekleri de ayarlarız orada... Eskiden her ziyafetten önce kendisini öylesine yorar, öyle didinirdi ki, sonradan eğlenmek için keyfi kalmazdı. Bu sefer işler hep benim elimden çıkacak. Şimdi gidip bir şey arayalım. Düşündüğüm bir şey yok ama, bakınırken buluruz.»

Yeniden heyecanlanmıştı, kararını vermiş adamların telaşı ile, «Çabuk ol Ed,» diye söylendi. «Bardağındakini çabuk bitir de benimle gel. Yalnız kalırsam cesaretim kırılıyor, kendime güvenmiyorum.» Serbest bırakılmasını bekleyen bir tazi gibi, bir kapıya, bir masaya, gidip gidip geliyordu.

Ed yavaşça kalktı. Alaycı bir tavırla : «Aman Joe Saul, dikkat et, çocuğu unutma,» diye güldü. «Kendini yormamalı, ağır işlere girmemelisin.» Sonra ciddi bir yüzle : «Kendin yalnız kalmak istemiyorsun ama, Mordeen'in yalnız kalmasına ne dersin?» diye ekledi.

«Ya,» dedi Joe Saul, «bu aklıma gelmemiştir. Her zaman kendi kendine yeter, kendinden başkasına ihtiyacı olmazdı da. Hatırlattığın için teşekkür ederim. Victor'u çağırır, pek uzaklaşmamasını söylerim. Bizim eski yemek çingırağını da yanına koyarım. Bir şeye ihtiyacı olursa çingırağı sallarsa, o da gider.»

Ed : «Zannetmem ki Victor...» diye söze başladıysa da düşündüklerini hiçbir zaman söyleyemeyeceği için sustu, sözünün sonunu getirmede.

«Victor pekâlâ ona yardım eder. Duymadın mı, kendisine attığım tokadı unutmuş bile. Victor iyi oğlandır.» Kapıyı açıp bağırdı : «Victor!» Uzaktan bir ses duyuldu. Joe Saul ellerini vurdu. «Victor, buraya gel. Sana söyleyeceklerim var. Hadi, Ed.» Birlikte dışarı çıkıp kapıyı kapadılar. Raftaki radyo çalışıyor,

ocağın üstündeki çaydanlık fokur fokur kaynıyordu. Saatin tik-tak'ları daha belirgin duyuluyordu.

Dışarıda çardaktan gelen ayak sesleri duyuldu. Kapı aralanarak Victor göründü. Sessizce eşikte durup, gürültüyle hareket ederek yavaş yavaş uzaklaşan otomobilin sesini dinledi. Sonra yavaşça kapıyı örterek masaya yaklaştı. Bardağına viski doldurup bir nefeste içti. Bir daha doldurdu. Bu işi yaparken şişenin ağzını bardağın kenarına çarpmıştı. Yatak odasına giden aralıktan Mordeen'in sesi geldi.

«Joe Saul, sen misin?»

Victor sesini çıkarmadı, sandalyeye oturmuş, yavaş yavaş viskisini yudumluyor, sesin geldiği yana bakıyordu. Arkasına doğru yaslandı, eski sandalye ağırlığı altında gıcırdadı. Mordeen kaygılı bir sesle, «Kim var orada?» diye bağırdı. Ve bir iki saniye sonra açık kapıda göründü. Victor'la karşılaşınca durdu. İki eliyle kapının çerçevesine tutundu. «Ah,» dedi, «sen miydin, ne diye cevap vermedin?»

Victor sandalyesinin üstünde bir süre arkaya öne sallanarak onu seyretti.

Arasıra elindeki bardaktan bir iki yudum alıyordu. «Joe Saul şehirdeyken sana gözkulak olmamı tenbih etti,» dedi. «Öyle söylediler, emrettiler!»

«Ne istiyorsun, Victor?» Sesi telaşlıydı. «Bu saatte içilir mi?»

Victor bardağındakini bitirip bir daha doldurdu. Gözleri yine genç kadının vücuduna takılmıştı. «İçeri girsene,» dedi. «Yanıma gel, konuşalım.»

Mordeen bir an duraksadı. Yüzü bir maske gibi anlamsızlaşmıştı. Masanın yanından geçip, pencerenin önündeki sedire oturdu. Dışarıdan bir inek böğürtüsü geldi.

Mordeen ağır ve soğuk bir tavırla, «Ne istiyorsun, Victor?» diye sordu.

Victor sandalyesiyle birlikte ona döndü. Bir süre baktı. Kolunu masaya dayamış, ayak ayak üstüne atmıştı. «Sadece bütün günümü senin yanında, seninle birlikte geçirmek istiyorum,» dedi. «Şimdiye kadar oturup seninle doğru dürüst, doyasıya konuşamadık. Tuhaf değil mi, benimle dertleşmek istiyorsun sanıyordum.»

Mordeen anlamsız gözlerle karşındaki adama bakıyordu.

Victor bardağından bir yudum daha alıp sandalyesinin üstünde yerleşti. Ayaklarını ileri doğru uzatmış, yatar gibi oturuyordu. Boynundaki altın madalyon dışarı çıkmıştı. «Bu çok önemli, çok ilginç haberi demin duydum. Ama senden değil, Joe Saul moruğundan, o söyledi. Ne bileyim, bu haberi herhalde bana kendin vermek isterdin diye düşündüm.»

«Oyun oynamaktan vazgeçince asıl istediğini söylersin diye bekliyorum.»

Victor güldü: «Neden sözettiğimi, ne demek istediğimi sanki bilmiyormuş gibi davranıyorsun.»

«Ne dediğini duydum, ama neyi amaçladığını anlayamadım.»

Bacaklarını düzelterip, karşısında oturan kadına doğru eğildi: «Kendi çocuğumla ilgilenmeyecek miyim sanıyorsun?» dedi.

Mordeen sözcüklerin üzerine basa basa, «O senin çocuğun değil, Victor,» diye karşılık verdi. «O, Joe Saul'un çocuğudur.»

Victor gürültüyle güldü. «Mordeen,» dedi, «kendi kendini de inandıracağını mı sanıyorsun böyle söylersen?»

«Ne münasebet! İşin doğrusu bu. Ben gerçeği söylüyorum.»

Genç adam öfkeyle ayağa fırladı: «Yalan söylüyorsun!» diye bağırdı. «Bunu sen de, ben de pekâlâ biliyoruz. Sen de Joe Saul'un çocuk yapamayacağını, kısır olduğunu biliyorsun; hem de nasıl biliyorsun bunu. Ben pek öyle sömürülmeye gelemem. Benim olan bir şeyden uzaklaştırılıp, onun başkalarına peşkeş çekilmesine katlanamam. Bana numara yapmaya kalkma; bilirsin, böyle şeylerden hoşlanmam. Bu çocuk benimdir... Şimdiye kadar kaç kızın başını belâya soktum bu yüzden, onun için kendi yeteneğimin farkındayım. Ama bu dünyaya gelen, doğacak olan ilk çocuğum olacak. Kendi kanımdan gelen birine karşı ilgisiz mi kalacağımı sanıyorsun? Beni Joe Saul moruğunun rahatı için kullanılan deney hayvanı mı sandın yoksa? O, her şeyin üstüne otursun, biz uzaktan ağzımızı şapırdatalım, öyle mi?»

«Sen de istediğini elde ettin ya... Sana da anladığın, bildiğin şeyi vermedik mi!»

«Bir daha bu sözünü duymayacağım.

Ne bilirim, neyi bilmem orası bana ait. Senin bildiğin şeyleri bildiğimi de sana kaç kez isbat ettim.»

«Victor, canımı sıkıyorsun.»

«Canını sıkıyormuşum! Sevsinler... Önce bir şeyden anlamıyorduk, şimdi de canını sıkıyormuşuz. Karnındakinin benim çocuğum olduğunu anlayacak kadar düşünebilirim. Kendi çocuğumu aldıktan sonra canınızı sıkmamaya çalışırız, hanımefendi. Anlatabildik mi!» Öfkeyle genç kadına doğru eğilmiş, yumruğuyla sık sık masaya vurarak kararının ne kadar kesin olduğunu gösteriyordu.

Onun bu sinirli hali ötekini de çileden çıkardı. Ayağa fırlamış, konuşmasına hakim olamıyordu artık. «Sana kaç defa söyledim, hattâ rica ettim, Joe Saul'u mutlu etmek için her şeyi, elimden gelen her şeyi yapabileceğime inan diye. Çünkü onu seviyorum, her şeyden çok seviyorum.»

«Ya!»

«Bak son bir defa daha tekrarlıyorum. Bu sözüme inan, sadece bu kadar söylerim.»

«Bu çocuğun benden olduğunu öğrendiği zaman kocan ne diyecek; kendisi sarhoş olduğu akşam senin samanlıkta benimle yattığını öğrendiği zaman ne yapacak?»

Mordeen öfkeyle: «O Joe Saul'un çocuğudur, ben onu kocamdan, aşkımdan kazandım!» diye haykırdı. «Yüzünde onun yüzünü gördüm, vücudumda onun kollarını hissettim, senin değil. Sen bu işte bir hiçsin, Victor. Belki o tohum senin olabilir, ama ben onu çoktan unuttum. Arada aşk, sevdâ, bağlılık diye bir şey yoktu ki... Hayır, hayır, bu çocuk Joe Saul'undur. Joe Saul'un ve benim çocuğum; bizim çocuğumuz.»

Tırnakları dışarı fırlamış, her an atılmaya hazır bir ana kedi gibi karşılarındaki erkeğe bakıyordu. Sonra arkasında duran sedire çöktü. Öfkesinden burun delikleri açılıp kapanıyor, kesik kesik soluyordu. «Ve kimse, hiçbir şey, hiçbir güç onu benden alamaz,» diye ekledi. «Şimdiye kadar hiç yapmadığım bir şeyi yaptım. Bu işi sevgimin en derin yerine gömeceğim. Ne sen, ne de başka biri onu Joe Saul'dan çekip alamaz. Buna inan, Victor. Evvelce bunu yap-

mıŝsam, şimdi neler yapabileceğimi aklından çıkarma.»

Victor onun direnmesine karşı koymamayacağını anlamıŝtı. Ayağ a kalkıp yavaş yavaş kapıya doğru ilerledi. Ama birdenbire genç kadının önünde yere kapanıp bileklerine sarıldı; yüzünü ayaklarına sürtüyordu.

«Of Allahım, yalnızım, kimsesizim...» diye inledi. Umutsuzluğu, acısı açıkça belli oluyordu. «Ne yaptım, Mordeen? Sana karşı ne suç işledim? Geceleri senin söylediklerini düşünüyorum. Mordeen, bunları düşünürken kendi kendime gülüyor, bunların yalan olduğunu kanıtlamak, kendimi böyle şeyler olamayacağına inandırmak için başka kadınların kucağına koşuyorum... ama olmuyor... Söylediklerinin hepsi de doğru.» Başını kaldırıp yüzüne baktı. «Keş ke Joe Saul'u hiç tanımamıŝ olsaydım. Keş ke senin gözlerinin ona bakarken mutluluktan nasıl ıŝıl ıŝıl yandığını görmemiŝ olsaydım. Seni tanımasaydım şehre gider, oradaki kadınlarla kızlarla pekâlâ düşüp kalkar, onların cicili bicili elbiseleriyle oyalanır, yuvarlanıp giderdim. Ama şimdi yapamıyorum. Her yer-

de, her şeyde seni görüyor, senin sesini duyuyorum. Onların vücudunda bile senin sıcaklığını, senin kokunu hissediyorum.» Bitkin, perişan bir edayla : «Seni seviyorum, sana tapıyorum,» diye inledi. «Şimdiye kadar tanıdığım duygulara hiç benzemiyor bu. Bambaşka, apayrı, senin dediğin gibi, süt gibi bir şey.»

Onu seyrederken, genç kadının yüzünde bir acıma belirmişti. «Zavallı Victor,» dedi. «Bir gün anlayacaksın. Eğer onun için hazırladınsa kendini, ona açtınsa bağrını ergeç kavuşursun, o mertebeye ulaşırsın.»

«Kendimi çok zorladım, çok düşündüm bu işi, Mordeen. Yalnızca bu çeşit aşkı bulabildim. Ve bu aşk bir daha başıma gelmeyecek cinsten...» Biraz yükselmiş, genç kadının dizleri seviyesine gelmişti. «İçimden gelen bir ses bunu kurtarmaz, korumazsam her şeyi yitireceğimi söylüyor... Çılgın gibiyim. Yaşadığımdan bile şüphe ediyorum. Böyle şeyler söylemenin sırası değil şimdi ama... aklım başımda değil ki. İçim içimi yiyor, tükeniyorum.» Gerçekten acı çektiği belli oluyordu.

Mordeen yavaşça : «Şimdi öğrendin artık,» diye cevap verdi. «Yaptığım şeyin nedenini şimdi anladın ya da anlayabilecek hale geldin ya.» Elini sevecenlikle genç adamın başına götürüp, kara saçlarını arkaya doğru sıvazladı. Dışarıda bir gök gürültüsü patladı. Güneş ve mutfak hafifçe kararmıştı. Bu sırada radyoda tekdüze, yavaş bir sesle buğday, arpa, yulaf, mısır, ot, yonca, koyun ve sığır fiyatları okunmaya başlamıştı.

Mordeen : «Galiba yağmur gelecek,» diye mırıldandı. «Gidemez misin Victor? Eğer duygularında samimiysen uzaklaşman, buradan uzaklara gitmen senin için daha iyi olmaz mı?.. Bu yaşam biçimi değişmeyeceğine göre... Hem değişmesine de olanak yok... Joe Saul'u öldürmeyi, yok etmeyi bile düşündün, değil mi, Victor?»

Duyulur duyulmaz bir sesle : «Evet,» diye mırıldandı adam.

«O bile değiştiremez bunu. Yine Joe Saul'un karısı olarak kalırım. Karnımdaki de Joe Saul'un çocuğu olur. Sana gelince Victor, o zaman bu yalnızlığın-
dan daha kara bir yalnızlığa gömülür-

sün. İyi düşün taşın, buradan uzaklaşmak senin için daha hayırlı olur sanıyorum. Aradan aylar, yıllar geçtikçe her şey unutulur, her şey düzelir, her şey hallolur.»

Mutfak şimdi iyice kararmış gibiydi. Dışarıda sık sık gökgürültüleri duyuluyordu. Victor yüzünü genç kadının dizlerine dayamış, öylece duruyordu. Şimşekler çakıp, gök gürledikçe dünyanın dönüşüyle birlikte zaman akıp gitmekteydi. Yıl değişiyor, dünya o belli elipsini bir defa daha çiziyordu. Aylar, mevsimler çiftliğin konuğu olup göçmekteydi. Mordeen'in karnındaki çocuk da büyüyordu. Günler geçiyor, geçiyordu.

Victor : «Onu da düşünmedim değil,» dedi. «Gerçekçi düşündükçe gitmek gerekir, diyorum ama, yapamıyorum, gidemiyorum bir türlü. İçimden gelmiyor. Neredeyse yaz bitecek, tarlalardaki ekinler biçildi. Harmanlar bile kaldırılıyor. Elmalar kızarıp altına dökülmeye başladı. Karnın iyice büyüdü. Oğlumun hafif tekmelerini bir defacık olsun dinlememe izin vermiyosun.»

«Sus Victor, o senin çocuğun değil ki. Nerdeyse bir yıl olacak. Hâlâ vazgeçiremedim seni.»

Oda artık iyiden iyiye kararmıştı. Victor'un, «Koskoca korkunç bir yıl,» diye mırıldandığı duyuldu. Uzakta bir şimşek çakmış, odayı bir an için mavi ışığı ile aydınlatmıştı. «Geçen yılın ben de farkındayım. Sonbaharın soğukları başladı. Sabahları sis çöküyor. Kuşların çoğu yok oldu, gitti. Kargalar bile görünmez olacak neredeyse. Her gün gökte bir ok başı gibi sıralanmış yaban ördeklerini görüyorum, onlar da gidiyor. Sen, sen de gittikçe büyüyen karnınla, dengeni sağlamak için arkaya doğru yaslına yaslına, topuklarının üstünde sallanarak yürürken yüzün pırıl pırıl, gözlerinin içi hazzan alev alev yanıyor. Kimbilir gece uykunda bile dudaklarındaki o tatlı gülümseme kaybolmuyordur.»

«Sus Victor.» Sesi pek yorgun geliyordu. «O, senin çocuğun değil ki... oda soğudu biraz. Bak yağmur da sulusepkene çevirmiş.»

Yıl durmadan ilerliyordu. Toprak bitmez tükenmez işlerini bir kez daha

yenibaştan tekrarlıyordu. Esen yelin evin çevresinde öttürdüğü ısıklar duyuluyordu.

«Bir yılda insan her şeyi unuttur Victor.»

«Biliyorum, bir yıl olacak neredeyse. Küçük derenin kıyısındaki suların donarak nasıl pırıl pırıl olduğunu, koca çam dallarının üstüne yığılan karların ağırlığıyla nasıl bel verdiğini gördüm; kurtların ulumalarını rüzgârın ışığını işitiyorum. Çalışırken parmaklarımin donduğunu, mosmor kesilip sızladığını hissediyorum... Bugün ormandan bir Noel ağacı getirmeye gittiler. Sen de Mordeen, burada beklemekten yorulmuş, her tarafın kırışte, karnındaki çocuğumu kolluyorsun.»

Hafif ışık altında Mordeen güçlükle kımıldadı. «O çocuk senin değil Victor. Joe Saul'un o,» dedi. «Lambayı yak Victor. Sobaya da odun at, sönmessin. Oda gittikçe soğuyor. Adamakıllı kara kış çöktü. Doğumum da yaklaşıyor... Joe Saul ile Ed de neredeyse gelirler. Kapının önündeki karları temizle rahat geçsinler. Ellerindeki yük ağır olacak; ta tavana kadar

değecek bir çam getireceklerini söylüyorlardı. Victor, sen de, sen de kendini toparlayıp uzaklaşabilsen buradan. Ben koca yıl her gün nasıl acı çektiğini yakından gördüm. Doğumum iyice yaklaştı artık Victor. Rica ederim, kendini yokla, gitmeye, uzaklaşmaya çalış. Ben zerre kadar değiştirmedim fikrimi. O, Joe Saul'un çocuğudur. Her şeyiyle koruyacağım onu. İhtar ediyorum, Victor. Dikkat et.»

«Mordeen, seni seviyorum. Seni seviyorum. Gidemem, senden ayrılamam.»

Ayağa kalkıp elektriği yaktı; sobayı karıştırıp bir iki odun attı. Ateş neredeyse sönmek üzereydi.

Dışarıda donuk, buz gibi bir kış manzarası görünüyordu. Kar, toprağı ölü bir sessizliğe gömmüştü. Mordeen ağır ağır kalkmaya davrandı. Arkasına gerilmiş, karnını iyice dışarı çıkarak yürüyordu. Son günleri gelmiş, karnı iyice aşağıya düşmüştü. Odanın öteki ucuna, sobanın başına yürüdü. Çaydanlığı doldurup ocağın üstüne koydu. Aşağı doğru sarkan ağırlığı taşımaya yararı oluyormuş gibi bir eliyle de karnını tutuyordu. Bir ara kulak

verdi, bir şeyi dinliyormuş gibi durdu. «Galiba geliyorlar,» dedi. «Victor, git yardım et azıcık. Yükleri ağır olmalı. Yalnız rica ederim, sözlerimi aklından çıkarma.»

Victor çardağa açılan kapıyı açıp dışarı baktı. İçeriye kar taneleri giriyordu. Ed'le Joe Saul koskoca çam fidanıyla tepeden aşağı inmişlerdi bile. Büyük çamı kapıya dayadılar. Victor da onlara yardım etti. Joe Saul ile Ed, arkalarında yağan kar ile eşikte durmuş, üstlerini başlarını silkiyorlardı. Paltolarını, şapkalarını, ayaklarındaki lastikleri çıkarırken hem gülüyor, hem de şakalaşıyorlardı. Sonunda insanın gönlüne ferahlık veren mutfığa girdiler. Yanakları kızarmış, gözleri sulanmıştı. Ellerini ısıtmak için birbirine sürtüyorlardı.

Ed: «Ben sana demedim mi,» diye söze başladı. «Biraz kesmek lâzım, çok uzun geldi.»

Mordeen bir süpürge getirmiş, yere dökülen karları erimeden toplamaya çalışıyordu. Ağır, dikkatli adımlarla hareket ediyordu.

Joe Saul: «Bir küçüğünü getirip

sonradan pişman olmaktansa, büyüğünü getirip kesmek daha iyi,» diye karşılık verdi. «Mordeen, ver o süpürgeyi bana bakayım. Sana böyle işler yapmak yasak demedim miydi? Hadi bakalım, sen git otur, ben toplarım.»

Genç kadın: «Kendi işlerimi yapmamaya zorlanmak biraz güç oluyor,» diye güldü. «Karını bu derece şımarttığın için sonradan pişman olmayasın!»

«Yine öğrenirsin. Ama şimdi çalışmak yok. Yaptığın öteki iş bunların hepsinden önemli. Demin Ed'e, yatakta çocuğun kımıldanışını ilk kez duyduğumda ne kadar korktuğumu anlatıyordum. Yarı uyur, yarı uyanık yatıyordum, tam o sırada bu kutsal yaratığın oynadığını hissettim. Derken hafif bir tekmemsi darbe geldi. Belki inanmayacaksın, kendi kendine gülüyor, oyun oynuyor gibiydi. O hafif darbenin tüylerimi ürperterek sırtımdan yukarı çıkıp tekrar indiğini duydum. Sonra bir tane daha geldi. Bir an köpeklerden biri yatağımıza girdi sandım. Hemen oturup elektriği yaktım, Mordeen uyanmamıştı. Mesele neymiş işte o zaman anladım.» Eliyle karısının karnını

gösterdi. «Şu herif anasıyla oynaşmıyor muymuş.» Tatlı tatlı gevrek kahkahalar atıyordu. Mordeen de gülümsedi. Victor sabırsız hareketler yapıyordu.

Ed: «Bilirim, bilirim,» diye yanıtladı. «Bir de ikizlerin olsun da o zaman kavga dövüşü seyreyle sen. Sanki top oynuyorlarmış gibi olurlar. Doktor ikiz demedi, değil mi Mordeen?»

«Hayır, ikiz değilmiş, bir tane, ama güçlü ve kusursuz. Kendim gördüm, yani çekilen röntgen filminde gördüm demek istiyorum. Önce bir şeye benzetememiştim. Sonra buldum. Tıpkı kilisedeki sütun başlıkları üzerindeki kabartmaları andırıyor. Dr. Zorn gösterinceye kadar çocuğun nerede olduğunu bulamamıştım. Başaşağı dönmüş, kıvrılmış bir kedi yavrusu gibi.»

Joe Saul heyecanlanmıştı. «Nasıldı, neye benziyordu?» diye sordu.

«Ne bileyim, her şeye. Başı, kolları, kıvrılmış ayaklarıyla tortop duruyordu. Besbelli gününü bekliyor. Şu sıralar pek sakin. Beni üzen de bu. Ama Dr. Zorn çok iyi, diyor. Son günlerde hep böyle sakin olurlarmış, büyük

mücadeleye kadar uzun süre dinlenirlermiş.»

Victor sinirli bir şekilde : «Ağacı şimdi yapmayacaksanız ben odama gidiyorum. Pek keyfim yok da,» diye söylendi.

«Peki, yemekten sonra yaparız.»

Victor odadan çıkmak için acele etti. Bir şeyden kaçır gibi bir hali vardı.

Mordeen : «Bu koskoca alâmeti nereye koyacağız?» diye söylendi. «Hemen hemen odayı dolduracak.»

«Elbette dolduracak. Baksana, o filmi görebilir miyim, yanında mı?»

«Hayır. Doktor inceleyeceğini söyledi. Ama muayenehanesine gidersen, ne diye göstermesin.»

«Belki geri verirse, saklarım onu,» diye mırıldandı Joe Saul. Masaya oturmuş, ferahlıkla geriniyordu. «Gelecek Noel'e Ed, gelecek Noel'e ağacın dibinde oturuyor olacak oğlan. Ona da hediyeler alacağız... İlk Noel'e de ne almalı bilmem ki. Aman sen de, koskoca bir yıl var önümüzde, o zamana kadar bir şey bulurum elbet.»

Ed : «İlk yıl şöyle yuvarlak, yumu-

şak, parlak bir şey bulursun,» diye akıl verdi. «O yaşta böyle şeylere pek düşkündürler. Hem canım ne diye hep oğlum, oğlum diye konuşuyorsun? Ya kız olursa?»

«Ne farkeder. Kızı da severim. Yeter ki bir çocuk olsun.» Sonra Mordeen'e döndü: «Sen gidip yat da dinlen.» diye uyarıda bulundu. «Ben yemeği hazırlayacağım. Sofra hazır olunca sana haber veririm. Ed de yemekte bana yardım eder.»

Genç kadın uysal bir tavırla ayağa kalktı. «Beni çok şaşırttın,» dedi. Gü-lümsüyordu. «Hem biliyor musun, hoşuma gitmiyor değil. Karın tembellleşti, ama suç senin.»

Joe Saul ayağa kalkıp karısının yanına gitti; yüzünü iki eli arasına alıp gözlerini gözlerine dikti, bir süre bakiştılar. Sonra başını çevirmeden, «Bak Ed, bak ne güzel değil mi?» diye mırıldandı. Birdenbire dudakları titredi, başını çevirmeye çalıştı. Mordeen ağır ağır kapıya doğru ilerliyordu.

Joe Saul ateşi karıştırıp, üstüne bir tava koydu. «Hep kızarmış yemek olacak, dostum,» dedi. «İster istemez bi-

raz daha katlanmak zorundayız bu hayata.» Oraya buraya gidip gelerek hazırlık yapıyordu. «Salçalı ciğer tavaşı, süt ve meyva var. Bir kadeh viski içer misin?»

«Olsa da olur, olmasa da.»

Joe Saul bir şişe getirip masaya koydu. Bardakları doldurdu. «Tava kızarıncaya kadar, bir iki dakika sonra her şey tamam. Bu sabah hazırladım ciğer, bir iki dakika içinde kızarıverir.» Bardağındakinin yarısını tepesine dikip masaya bıraktı. «Tuhaf değil mi, «Ed?» dedi. «Çocuğun orada olduğunu biliyorsun, eminsin, ama akıl sır ermez bir mesele. Doğup dünyaya gelene, gözleriyle görüp kucağına alana kadar iyice inanamıyor insan... Karım görmüş onu, kollarını, ayaklarını, kıvrık vücudunu görmüş. O başka! O zaman iş değişiyor. O zaman emin olabilir insan. Gördükten sonra mesele sadece bir istek, bir hayal olmaktan çıkıyor. İnana biliyorsun. İnşallah yarın gidip o filme bakayım. Görmem gerek. Yarın ilk işim doktora gitmek olsun.»

«Ne demek istediğini anlıyorum, Joe Saul. Yerden göğe haklısın.»

Bu sırada kapı hızla açılıp Victor içeri daldı : Önlerine dikildi. Gözlerinde vahşi bir anlam okunuyordu. Sırtına bir pardesü geçirmiş, elinde ufak bir valiz vardı.

«Dayanamıyorum,» diye bağırdı. «Gidiyorum. Hemen şimdi gidiyorum, şimdi.»

Joe Saul şaşkınlık içinde ona bakıyordu. «Gidiyor musun?» diye sordu. «Ne oldu? Nen var Victor?»

«Artık dayanamıyorum, o kadar.»

«Neye dayanamadığını söyleyemez misin?»

Victor'un bilincinde bir burgu gibi dönüp duran bir savaşım başlamıştı. Gözleri, çektiği acının yansımaları, aşk, nefret ve özlemle dolup taşıyordu.

Joe Saul : «Bu davranışın sana tokat attığım için mi, Victor?» diye sordu.

Victor bir süre cevap vermedi. Kendisiyle mücadele ediyor, ölçüp biçiyordu. Sonunda kararını vermiş olacak ki, hor gören bir tavırla Joe Saul'a baktı : «Evet,» dedi, «bana tokat atılan, hakaret edilen bir yerde daha fazla duramam.»

«İyi ama, kaç kere özür diledim.

Affedersin, dedim. O kadar çok mu canını yaktım, seni kırdım mı, Victor?»

«Evet, o kadar çok.»

«Tekrar özür dilerim. Böyle sevinçli bir günümde, benim için büyük bir utanç bu. Yapabileceğim bir şey varsa söyle?»

Victor'un içinde yine bir mücadele başladı. Fakat iradesi hemen hâkim oldu duruma. «Hayır,» dedi. «Hayır, ben gidiyorum.» Sonra kendine güveni yokmuş gibi fikrini değiştirmekten korkarak koşarcasına dışarı fırladı. Kapıyı bile kapamamıştı.

Joe Saul içini çekti. Kalkıp kapıya gitti, bir süre dışarı baktıktan sonra yavaşça örtüp masadaki yerine döndü. «Unuttu sanıyordum,» diye söylendi. «Bu şekilde davranışına üzüldüm. Aylığını nereye göndereceğimi bile söylemedi.»

Ed, isteksiz isteksiz «Bırak gitsin,» dedi. «Daha gençtir, şimdi en deli zamanları onların, Joe Saul. Pireyi deve yapan çağını yaşıyor şimdi. Bırak gitsin. Dünya Victor'larla dolu. Biri olmazsa bir başkası gelir.»

«Hakkın var. Keşke vurmasaydım. Kendimden utanıyorum.»

«Belki o da kendinden utanıyordur.»

«Ne için?»

«Şey, böyle bırakıp kaçtığı için.»

«Zaafa kapıldığım için üzülüyorum. Kendi çocuğumun da böyle zayıflık göstermesini hiç istemem.»

Bardağında kalan viskiyi de içti. «Unutma, gelecek yıl ona da bir hediye vereceğiz demiştim. Şimdi o filmle gerçek haline geldi. Onu görebilirim artık. Bitişik oda gibi yakın bana, arada sadece yumuşak bir duvar bizi ayırıyor. Belki duyup hissediyordur bile. Ona yakında bir hediye alıyorum.»

«Delisin be, Joe Saul. Aklını mı oynatıyorsun?»

«Belki, keşke hep böyle kalsam. Tuhaf bir fikrim var. Oğlan orada, oğlum orada bekliyor. Ne diye hediyesini hemen, şimdiden almasın? Ne diye ama?»

Ed: «Bu biraz zor olacak galiba» diye güldü. «Delisin be, Joe Saul.»

«Ne diye veremeyecek mişim? Ben vereceğim hediyeyi düşünüp kararlaştırdım bile. Victor'a vuracak kadar düş-

tümse, başka güçsüzlüklerim de vardır. Dr. Zorn'a gidince kendimi muayene ettirmek geldi aklıma. Oğluma temiz, tertemiz bir kan verdiğimden emin olmak istiyorum.»

«Vermedin mi? Daha ne düşünüyorsun?»

«İsbatını da beraber vermek istiyorum. Yani gidip kendimi muayene ettireceğim demek istiyorum. Dr. Zorn'a gider kalbimi, midemi, kanımı.. her şeyimi bir güzel muayene ettiririm. O zaman oğluma günün birinde babanın sana verdiği ilk hediye sağlık ve temizlik olmuştur diyebilirim. Bu kötü bir hediye mi olur, Ed?»

Ed biraz kaygılıydı. «Galiba gerçekten çıldırdın,» diye söylendi. «Anlamsız, gereksiz bir iş bu. Gel vazgeç bu fikrinden.»

«Ne diye beğenmiyorsun, de bakalım? Dr. Zorn'un imzaladığı sağlık raporunu veririm. Belki eski parşömenler gibi kıvrırır, kırmızı kurdele ile sararım, diplomalar gibi. Bir de kırmızı mühürle mühürledim mi... İlk hediyesi olarak ağacın bir dalına asarız. İlk ve en değerli hediyesi olur.»

«Yapma, gel vazgeç bu fikirden. Zorn da benim gibi seni deli sanır. Sonra raporuna aklından özrü var diye yazarsa...»

Joe Saul bardakları bir daha doldurdu. Masanın üstüne Ed'e doğru abanmıştı. «Mordeen'e hiç söz etme bundan,» dedi. «Bunu ondan gizli yapacağım, bir sürpriz olacak. Şimdiye kadar hiç böyle toplu bir muayeneden geçmemiştim. Herhalde hoşuna gider. Ed, sakın ağzından bir şey kaçırayım deme.»

Ed ayağa kalkmıştı. «Ben böyle şeyler yapmana kesinlikle karşıyım. Hoşlanmadım bu düşüncelerinden. Ne bileyim, anlamsız, delice bir şey bu.»

Joe Saul pek sakindi. «Oysa ben akıllıca bir iş yapacağıma inanıyorum. Şimdiye dek ne diye yapmadım bunu acaba...»

Bardağını kaldırdı: «Ona vereceğim ilk hediye nin şerefine,» diye bağırdı. «Ama onun kusursuz olmasına çalışmalıyım. Ona dünyanın en değerli hediyesini veriyorum, az şey mi bu?.. Oğluma hayat ve güç veriyorum.»

3. BÖLÜM

DENİZ

Küçük şilebin bu minimini kaması pek kullanışlı, pek rahattı. Bir yanda, kenarları yüksek pervazlı bir yemek masası ve çevresinde yere mihlanmış, arkalıksız iskemleler vardı. Duvardaki rafa bardaklar, su ve içki şişeleri yerleştirilmişti. Duvarın kaplama tahtaları iyice cilâlanmış, kapı tokmakları ve diğer metal kısımlar pırıl pırıl parlatılmıştı. Duvarlardan birinde yukarıda asılı deniz ceketlerinin altında üstü kanepesi biçiminde döşenmiş uzun bir sandık vardı. Kenarları tuğla örülü küçük şöminenin önüne iki rahat koltuk yerleştirilmiş ve ocağın üstündeki rafa şilebin tam ve eksiksiz bir modeli konmuştu. Hemen bunun yanında yapma bir Noel ağacı, kurdeleler, pamuklar ve renkli cam toplarla süslenmiş, hazırlanmıştı. Ocağa az ateş vardı; kürek, maşa, körük ve uzunca

bir çubuk düzgün bir biçimde bir kenara yerleştirilmişti. Öteki duvarda gezilerin anısı olarak Afrika ve Polonezya yerlilerinden alınma savaş topuzları, üzeri kemik kakmalı kalkanlar, mızraklar, hançerler, bir iki büyücü maskesi, tepedeki saçlarından asılmış bir kurukafa vardı.

Kaptan köprüsüne açılan kapı açıktı. Uzakta rıhtımın ışıkları ve daha arka planda şehir ve karanlık göğe asılmış gibi duran renkli Noel ışıklarıyla yanıp sönen reklâmlar görünüyordu. Kapalı duran ikinci bir kapı, yatak odasına açılıyordu. Şöminede küçük ve cansız bir ateş yanıyordu.

Dışarıda liman ve rıhtımların alışılmış sesleri, makine gürültüleri, vapur düdükleri, zincir sesleri ve buhar ısıkları duyuluyordu. Şehir de henüz susmamıştı. Uzaktan uzağa, zaman zaman otomobil gürültüleri, korna ve radyo sesleri geliyordu.

Mr. Victor mavi gemici üniforması ve başında şapkasıyla kamaraya girdi. Kaygılı bakışlarla çevresine bakındıktan sonra ateşi karıştırdı, öndeki demirlerle oynadı. Küçük bir römorkö-

r n tiz sesi duyuldu. Daha uzaktan bir canavar d d    yükselip sustu. Mr. Victor, oca ın üstündeki Noel a acını seyrediyordu. Öteki kapıdan Mordeen'-in : «Joe Saul!» diye ba ıran kısık sesi geldi. Mr. Victor ba ını sesin geldiği yana çevirdi... Ses bir daha duyuldu. Bu kez biraz daha tel  lıydı, «Joe Saul!»

Mr. Victor g dip kapıyı açtı. «Burada yok,» dedi. «Dışarı gelir misin, seninle konuşmak istiyorum.»

Yeniden geri döndü; oca ın başına gidip ellerini ateşe uzattı. Bir yandan ısınırken, bir yandan da : «Mordeen, buraya gel; seninle konuşmak istiyorum!» diye ba ırıyordu.

Bir an sonra genç kadın kapıda ydı. Saçları dağınık, gözleri uyku mahmurlu uyla s zg nd . «Bir rüya görüyordum,» diye mırıldandı. Sonra birdenbire kendini toparlayarak : «Joe Saul nereye gitti?» diye sordu.

«Sahile... Yanında durup, bir şeye ihtiyacın olursa sana yardım etmemi tenbih etti.»

«Vaktim geldi galiba, Victor. İlk a rılar ba ladı. Belki aldaniyorum ama, hemen hemen g n m doldu. Joe Saul'-

un yanımda olmasını istiyorum. Buraya gelsin.» Ağır vücuduyla sallana sallana odanın içinde dolaşıyordu.

Victor : «Otur!» dedi.

«Hayır, oturmazsam daha rahat ediyorum.» Kesik kesik güldü. «Bir kadın, çocuğunun ne zaman doğacağını dolabın alt gözlerini temizlerken anladığını söylemişti. Ben de kamaraların alt gözlerindeki tozu almak için eğilmiştim. İşte o zaman anladım. Onun için Joe Saul'un yanımda olmasını istiyorum. Çabuk dönmezse, sahile çıkıp onu aramalısın, Victor... Çok yaklaştı, çok.»

Victor heyecanlanmıştı. Oturduğu koltuğu hafifçe yerinden oynattı. Yavaş, ama kesin bir sesle : «Hayır,» dedi, «yapamam, çok denedim, fakat Mordeen... Kendi kendimi zorladım. Artık daha fazlasını yapmanın olanaksız olduğunu biliyorum. Bilmem ne oldu bana.» Koltuğun kenarına abanmış, ağlıyordu. «Görüyorsun ya, ne hale düş-tüm. Ellerime bile hâkim olamıyorum bak. Gidemiyorum, seni bırakamıyorum.»

«Beni bırakamıyor musun? Ne de-

mek istiyorsun?» Genç kadın telâşlanmıştı.

«Her çareye başvurdum. Kaç yol düşündüm, ama hiçbirini yapamıyorum. Sen benim karımsın, karnındaki de benim çocuğumdur. İkinize birden sahip olmalıyım.»

«Çıldırдың mı?» Genç kadın önüne dikilmişti. «Ben senin karın değilim!» diye bağırdı.

«Belki çıldırdım, belki de gerçekten çıldıracağım. Benimle birlikte gelmeni istiyorum. Gidelim buradan. Benim olan bir kadını burada bırakamam, karnında taşıdığın çocuğumun burada doğmasına izin veremem.»

«Mr. Victor,» sesi bu kez emir verir gibi sertçeydi. «Hemen şimdi kamara git! Çabuk uzaklaş buradan. Joe Saul işitseydi bunları, seni gemiden atar, daha fenası öldürürdü... Çabuk buradan git!»

«Hayır. İş işten geçti artık. Sana da çocuğuma da sahip olmanın zamanı geldi.» Sesindeki isterik eda gittikçe ağırlaşıyordu. «Evet, sizlere sahip olmalıyım artık. Sen de beni, benim seni istediğim kadar isteseydin, ne iyi olur-

du. Ama istesen de istemesen de seni götürmek zorundayım. Bütün hayatım, her şeyim buna bağlı. Sonu nereye varırsa varsın, onu elimden kaçırmak niyetinde değilim.» Sesi gittikçe yükseliyordu. «Buradan kaçıp giderek, seni ve çocuğumu, Joe Saul moruğuna bırakmayı bile denedim. Ama yapamadım. Yine geri geldim. Daha akıllıca düşündüğüm zamanlar, dut yemiş bülbül gibi susarak, bana ait olan kadını ve çocuğu Joe Saul'un kollarına terketmeyi de düşündüm. Ama bunu da yapamadım.»

«Victor!.. Bu çocuğu niçin istediğimi sana kaç defa söyledim. Ben Joe Saul'u seviyorum. Senin bu söylediklerin anlamsız şeyler.»

«İster saçma ister anlamlı!.. Olanı bu... Karşıma dünya âlem çıksa, sahip olduğum bir canı kaybetmek niyetinde değilim.»

Mordeen'in sesi sevecenlikle, acımayla doluydu. «Zavallı Victor,» dedi. «Birçok şey var ki, henüz anlayamıyorsun, hele buna hiç aklın ermiyor.»

«Belki, aklımın ermesine gerek yok. Bu gece, hemen şimdi benimle birlikte geliyorsun. Senin için bir yer hazırlat-

tım. Doktor da var. Hemen şimdi gideceğiz. Benimle geleceksin!..» Sesi yükselmişti. «Ne pahasına olursa olsun, seni buradan çekip koparacağım!..»

Karşısındaki erkeğin içinden geçenleri hisseden genç kadın, korkmaya başlamıştı. «Hayır, gidemem Victor,» dedi. «Bilmiyor musun bunu sanki? Beni hiçbir kuvvet buradan ayıramaz. Bunun farkında değil misin?»

Victor başını önüne eğmiş, bir sağa, bir sola sallıyordu. «Başka bir şey daha var,» dedi. «Burada bekleyemeyiz miyiz? Olduğumuz yerde kalamaz mıyız biraz daha? Joe Saul gelince ona kendim söylerim. Ona her şeyi anlatırım. Onun yanında, gözlerinin içine bakarak yalan diyemezsin ya. Seni kapı dışarı eder kocan tabii, o zaman bana gelirsin. Ya kızgınlıkla sana, ya da karnındaki çocuğuma bir zarar verirse?.. Bunu yapmamalı mıyım dersin, Mordeen? Belki de kapı dışarı etmez seni. Fakat o zaman da, için için sana ve çocuğuma nefret besleyen bir adamla yaşamak zorunda kalırsın... Ama söyleyeceğim ona, anlatacağım her şeyi. Hiç merak etme Mordeen. İs-

temesem, içimden gelmese bile anlatacağım.»

Genç kadının vücudu sancıyla kıvrandı. İkibüklüm olmuş, kanatırcasına dudaklarını ısırarak sancının geçmesini bekliyordu.

«İyice başladı,» diye yalvardı. «Birazcık olsun vakit bırak. Rica ederim Victor, biraz da beni düşünerek vakit bırak. Görmüyor musun, şimdi aklım başımda değil, bir şey düşünemiyorum.»

«Olmaz! Bunu çok uzun süredir düşünüyorum, daha fazla beklemeye gücüm yok. Hayır, hayır, buna izin veremem. Zaman hep beni aldatıyor... Cesaretim yok diyorum sana. Hemen şimdi gideceğiz.»

«Gitmek istemiyorum... O, beni anlar, o zaman sorun kalmaz, her şey düzelir.»

«Buna kendin de ihtimal vermezsin ya, Mordeen. Ne diye bir evlat edinmedi şimdiye kadar? Ne diye hep kandan, ailenin devamından, kendi soyundan söz edip duruyor? Hayır, hayır, buna inandırmaya çalışma kendini.»

Mordeen ona doğru ilerledi. «Lüt-

fen, rica ederim Victor,» diye yalvarıyordu. «Bir kişi için üç kişinin hayatını mahvetme. Şimdiye kadar hiç kırdı mı seni? Ne diye ona bu kötülüğü yapıyorsun, ne diye beni âlet ediyorsun buna? Eline ne geçecek?.. Rica ederim, yalvarırım, Victor, hiç olmazsa biraz daha izin ver.»

«Hayır, zaman benim en büyük düşmanımdır.»

Genç kadın birdenbire sakinleşmiş, iyice yorulmuştu. «Victor,» dedi, «şimdiye kadar çok şey oldu. Rahmimde büyüyen çocukla beraber kafamdaki düşünceler de değişti. Şimdi eskisi gibi değilim, öyle düşünmüyorum. Her şeyi daha geniş, daha tutarlı görebiliyorum.»

«Numaramı yapıyorsun bana?»

«Hayır.» Sesi pek sakindi. «Kendi kendimi aldatmıyorsam sana karşı da bir numara olamaz bu. İlk önce senin yardımını istediğim zaman, küçük bir ıstırap yuvasına kapatılmış gibiydim. İçinde bulunduğum kapalı dünyamda Joe Saul ve benden başka kimse yoktu. Ama aradan geçen bu uzun, acıklı aylar içinde dünyam da büyüüyüp ge-

nişledi. Şimdi artık eskisi gibi kapanmış değilim.»

«Ne demek istiyorsun yani?»

«Yani, şimdi sana da hoşgeldin diyebileceğimi söylemek istiyorum.»

«Ya Joe Saul ne olacak?»

«Hiç, ona bir şey olacak değil ki. Joe Saul'u seviyorum. Onu kıramam; karısıyım bugüne bugün.»

«Beni budala mı sanıyorsun? İkimizi birden mi seveceğini söylemek istiyorsun?»

«Yok, pek öyle dediğin gibi değil, Victor. Ama aileyi bir bohça gibi açıp, seni de içine almak istiyorum.»

«İki erkeğe birden karılık etmeyi becerebilecek misin?»

«Hayır, Victor. Sadece Joe Saul'un karısı olarak kalacağım.»

«Hayır, böyle bir şeyi kabul edemem. İstemem!»

Genç kadın karşısındaki adamın gözlerinin içine bakarak onun vazgeçmesini bekliyordu. «Rica ediyorum, Victor.»

«Hayır!»

«Victor, bu kararının sonu nereye varır bilmiyorsun. Beni anlamamışsın

henüz. Rica ederim. Ne diye hayatını bir hiç uğruna harcıyorsun? Gel vazgeç bu fikirden. Bu düşünceden caymanı rica ediyorum.»

«Bu konuyu çok düşündüm, Mordeen. Yatağımın üzerine uzanmış, senin Joe Saul ile oynasırken attığın kahkahaları dinleyerek bunu uzun uzun düşündüm. Buna ne dersin, ha? Mordeen, yarın öleceğimden emin olsam bile bu konuda vereceğim karar yine öyle olacaktı. Benimle beraber buradan gideceksin!»

«Eminsin ya Victor? Caymayacaksın bir daha, değil mi? Ama hiç olmazsa bana birazcık izin versen, biraz vakit versen...»

«Hayır, geri dönemem artık. Öyle dar, uzun bir tünele girdim ki, artık geri dönemem.»

Mordeen uzun süre gözlerinden akan yaşlarla karşısındaki erkeği seyretti. İkisi de Ed'in kapıda durup kendilerine baktığını farketmemişti. Lâcivert kaptan üniforması karanlıkta görülmesine engel oluyordu.

Mordeen ağır ağır başını salladı. «Başka bir seçim hakkım yok mu?» diye sordu.

«Hayır. Başka bir şey yok. Git paltonu al. Başka bir şey almana gerek yok, her şey yeni, yepyeni olacak.»

Mordeen derin bir iç çekti. «Bilmem seni öldürsem mi, Victor?» diye mırıldandı.

«Çabuk ol! Unutma, yalnız bir pardesü alacaksın, bu eski hayattan tek bir şeyin yanımızda kalmasını istemiyorum.»

Genç kadın bir süre Victor'a baktı. Sonunda kararını vererek duvardaki askıdan uzun gri bir palto aldı.

«Victor,» dedi, «yatağımın altındaki valizi getirir misin?»

«Ne valizi? Bu eski hayattan bir şey istemiyorum.»

«Hastane için. Onları haftalar önce hazırladım.»

Victor bir an duraksadı.

«Ne duruyorsun, gidip getirsene!»

Victor yatak odasının kapısına doğru ilerlerken, genç kadın duvarda asılı duran hatıra eşyalara el atıp, sivri bir hançer aldı; pardesüsünün altına sakladı. Bunları yaparken, kapıda hafif hafif başını sallayarak kendisini seyretmekte olan Ed'e ilişti gözleri. Ağ-

zı açık, taş gibi donup kalmıştı.

Victor elinde valizle yatak odasından dışarı çıktı. Ed'i gördü. Valizi yere bırakarak, hızla ona doğru ilerledi :

«Belânı mı aramaya geldin?» diye bağırdı.

Fakat Ed cevap vermeyerek, Mordeen'e seslendi :

«Bir zaman sana yardım etmeyi reddetmiştim,» dedi. «Sorumluluk altına girmek istemiyordum. Ama şimdi elimden geleni yapmaya hazırım.»

Victor : «Defol buradan, çabuk!» diye bağırdı.

«Sen sus,» dedi Ed.

Mordeen : «Bütün bunları kendi kendime yaptım. Yardımına ihtiyacım yok,» diye mırıldandı.

«Fakat şimdi var. Sen istesen de, istemesen de ben sana yardıma karar verdim.»

«Mordeen : «Sen bu işe karışma!» diye bağırdı. «Başladığım işi kendim bitirmeliyim.»

Ed : «Yola çıkmak için emir aldım,» diye ekledi. «Gemi gece yarısı hareket ediyor. Veda etmeye gelmişim.» Victor'a baktı. «Benimle güverteye kadar

gelir misin?» dedi. «Sana söyleyeceklerim var.»

«Burada söylesene.»

«Olmaz, söyleyeceklerim gizli. Hadi gel benimle.» Victor'la birlikte kapıdan çıkıp karanlıkta kayboldular.

Mordeen gözleri korkudan kocaman olmuş, hareket etmeden olduğu yerde duruyordu. Umduğu şeyi bekliyordu. Bir süre sonra sert bir darbe sesi, acı bir bağırış ve suya atılan bir cismin çıkardığı ses geldi. Genç kadının tüyleri diken diken olmuştu.

Ed içeri girdiği zaman, hâlâ gözlerini dışarı dikmiş bakıyordu. Ed yavaş yavaş yanına geldi; kadının elindeki hançeri alarak duvardaki yerine yerleştirdi. Sonra genç kadını kolundan tutarak koltuklardan birine oturttu.

«Joe Saul nerede?» diye sordu. «Ona veda etmeye gelmiştim.»

Mordeen kendisini şaşkınlıktan kurtarmıştı. «Ed, o kötü kalpli değildi, günahkâr değildi,» diye mırıldandı.

«Biliyorum.»

«Hiçbir şey düşünecek halde değilim. Başladı, sancılarım başladı.»

Bu sırada Joe Saul açık kapının

eşiğinde belirdi. Bacakları ayırık, omuzları düşük, dişlerini sıkmış, gözleri öfkeden alev alev yanarak içeriye bakıyordu. Mordeen onu görünce kocasına doğru ilerledi. Onun bu kızgın halini, kendisine aldırış etmeden yanından geçişini görünce korka korka duvarda asılı pardesülerin altına gizlenir gibi bir davranışta bulundu.

Ed : «Saatlerdir seni arıyorum, yahu!» diye bağırdı... «Emir aldım, bu gece hareket ediyorum. Sana veda etmeye gelmiştim.. Nen var, Joe Saul? Yine mi içtin yoksa?»

«İçtim mi? Hayır!» Sesi pek kızgındı. «Ben hasta... bitmiş bir adamım. Anlıyor musun, bitmişim ben.»

Ed üzüntülü bir sesle : «Dr. Zorn'a mı gittin yoksa?» diye sordu.

«Evet, ona gittim. Gittim... Kendi kendime gittim. Bana kimse git dememişti. Allahın belâsı, kimse bana git dememişti!»

Ed umutsuzca : «Dr. Zorn'a gittin demek?» diye mırıldandı.

Mordeen derin bir acı içinde kıvranıyordu.

Joe Saul'un öfkeyle tutuşmuş göz-

leri yoruldu, bitkin bir hal aldı. Arkadaşının gözlerine bakamıyordu. Mordeen'e de bakmıyordu. «Doktor Zorn : 'Kalbinden hastasın,' dedi, sağlam değilmiş. Çocukken hastalanmışım, o yüzden olmuş.»

Ed, arkadaşını bir çocukmuş gibi avutmaya kalktı : «Ne olur, ne üzülyorsun, tehlikeli bir şey değil ya?»

«Hem de nasıl tehlikeli... Hiç kendimi üzmemeliymişim, her şeyi oluruna bırakmalıymışım. Doktor öyle söylüyor. Başkası değil de ben yapacağım bunları.»

Ed masanın kenarındaki sandalyelerden birine oturmuş, katıla katıla gülüyordu. «Ne olmuş,» dedi, «bir süre için her şeyi oluruna bırakmak kötü mü? Keşke ben de yapabilsem. Fena mı, çocuğunla oynasır, dinlenirsin.»

Joe Saul düşman bir tavırla : «Evet,» diye mırıldandı. «Mr. Victor bütün kitapları okudu, her şeyi öğrendi; işleri kendi başına çevirebilir.»

Mordeen yüzünü elleriyle kapamıştı.

Ed : «Victor'u unut artık,» diye karşılık verdi. «Burada değil.»

Joe Saul bunu işitmemişti, aynı edayla konuşmaya devam etti. «Bir gün o da bir gemiye kaptan olacak. Etrafında kadınlar bulunacak. Kaptan yemek verecek, her şeyin yolunda olup olmadığını kontrol için arasıra köprüye çıkacak; ama herifin içine işlemedi ki deniz. Sadece denizin üstünde gidip gelen bir otel sahibinden pek farkı olmayacak.»

«Kes artık Joe Saul,» diye araya girdi Ed. «Victor'u niye bu derece ayıplıyorsun?»

Joe Saul sert bir biçimde sürdürüyordu konuşmasını. «Dünyanın her açık yerinden bir tutam alev olup enginlere fırlıyorduk. Bizler gemiciydik. Birbirine çatılan sopalara gerdiğimiz ilkel yelkenlerle açılıp, dünyayı içinde bulunduğu karanlıktan kurtaracak ışığı aradık. Rüzgârlara, akıntılara göğüs gererek uzun seferlere çıktık. Kıyı kıyı dolaşarak Sidon, Cornwall, Kartaca ve Ümit Burnu'na ulaştık. Sonra yine kapkara, bilinmeyen okyanuslara dalıp gözlerimiz bağlı, yola çıktık ve pırıl pırıl yepyeni bir dünya keşfettik. Zorluklarla dolu hayat okulunda pişe pişe :

Kuşun uçuşundan, rüzgârın esişinden, havanın kokusundan dünyanın nasıl olacağını anlar olduk.»

Ed : «Dikkat et, Joe Saul, biraz atıyor olmayasın,» diye sözünü kesti.

Ama Joe Saul hiç duymamış gibi konuşmasını sürdürüyordu : «Mr. Victor da, eh, oldukça zararsız, sıkışırsa kitabı var elinde. Ama, bakmadan görmez, dinlemeden duymaz. Limana girdiğimiz zaman neredeyse elini iyi çeviremediği için şamandırayı kaçırıyorduk. O, ne yapacağını düşünürken, koca şamandırayı ikiye bölüp geçiyorduk az kalsın. Bereket, ben yanımdaydım. Belki bir başka sefer yanında olmayacağım tutar. Belki yatakta olurum; öyle ya, hasta adamın biriyim ben. Oysa bir zamanlar sırf kuvvet ve sağlık sembolü olduğumu, belgesiyle birlikte kanıtlamaya, onu başkalarına hediye, Noel hediyesi olarak vermeye kalkıyordum.»

Ed ayağa kalkarak şöminenin başına gitti. Ellerini ateşe uzattı; hem ısınıyor, hem de düşünüyordu. Demiri alıp ateşi karıştırdı. Birden kararını verdi. Mordeen'in omuzuna dokunarak

geri döndü, arkadaşına baktı. «Yalan söylüyorsun, Joe Saul,» dedi. «Daha önce senin yalan söylediğini, hele bana karşı böyle davrandığını görmemiştim. Bırakır, senin gerçeğe dönmeni beklerdim, ama vaktim yok. Olup biteni, işin doğrusunu anlat artık.»

Joe Saul: «Ne yalanı? Hangi gerçeği?» diye kekeleydi.

«Ne yalanı olduğunu kendinde biliyorsun. Öyle değil mi, Joe Saul? Sen de farkındasın bunun. Bu kez soğuk gerçekleri eşeleyip, olayı olduğu gibi karşılamayı istiyorum. Sana yardım etmek hakkım ve görevimse ancak sen gerçeği itiraf ettikten sonra harekete geçebilirim. Haydi, Joe Saul, ağzını aç; itiraf et artık.»

Joe Saul'un bütün vücudu ürperdi, külçe gibi bir sandalyenin üstüne yığıldı. Perişan bir sesle konuşmaya başladı.

«Ben ısrar ettim. Dr. Zorn görme mi istemiyordu. Zorladım. Bana da göstermesi için ısrar ettim. Kuvvet ve sevincimden deli gibiydim. Göstermezse başka birine gidip, istediğimi yaptıracağımı söyledim. Mikroskoba baktır-

ması için ne kadar ısrar ettim.»

Mordeen ayağa kalkmış, bir eliyle ocağın üstündeki rafa tutunmuştu. Ed genç kadına bakarak, onu Joe Saul'un nazarlarından saklamak için ikisinin arasına girdi. «Bir aptal için bu kadar tatlı yalan yeter,» diye söylendi. «Fakat senin daha akıllı olduğunu sanırdım. Birazcık kafası işleyen için gerçekten daha büyük bir zevk düşünülemez.»

«Israr ettim, ille ben de mikroskoba bakacağım, dedim. Yusuvarlak, lombaz deliği gibiyusuvarlak pırıl pırıl bir şey gördüm önce. Sonra yandaki düğmeyi çevirdim, her şey yavaş yavaş ortaya çıktı... Ve hepsini, kıvrılmış, kurumuş, katılıp kalmış ölü spermaların hepsini gördüm. Ah, Allahım hepsi de ölmüş kalmıştı!» Joe Saul eliyle yüzünü kapadı.

Ed ayağa kalkmış, şefkat ve acımayla arkadaşının üzerine eğilmişti. «Pek vaktim kalmadı, Joe Saul,» dedi. «Senin için bir şey yapabilir miyim, bir faydam dokunur mu?»

Joe Saul ellerini yüzünden çekmeden: «Kimse bir şey yapamaz,» diye

inledi. «Yapılacak bir şey kalmadı. Her şey bitti. Kanım, tohumum, asırlar boyunca bana kadar gelen soyum tüken-di. Şimdi kendi ömrümün de sona er-mesini bekliyorum artık; bir süre son-ra, ben de göçüp gideceğim...»

Ed içini çekti. Yardım bekler gibi Mordeen'e baktı : Sonra tekrar arkadaşına döndü. Sert bir sesle : «Ne yapma-yı düşünüyorsun, Joe Saul?» diye sor-du. «İndir ellerini aşağı Ellerinin arka-sına saklanmaya, ışıktan kaçmaya ça-lışma. Dünya yıkıldı da altında mı kal-dın yoksa? Her şey eskisi gibi akıp gi-diyor. Ne yapmayı düşünüyorsun? Ne-ye karar verdin? Çabuk ol, fazla vak-tim kalmadı.»

Saul başını kaldırarak «Benim de düşünecek vaktim olmadı,» dedi.

«Bütün bir ömür boyunca düşüne-bilirdin, pek çok vaktin vardı, ama sen cesaret edemedin.»

Joe Saul'un içindeki öfke gittikçe genişleyip kabarak kafasına doğru hücum etmişti. Vahşi bir sesle : «Onu gebertmeliyim!» diye kükredi. «Belki kimseye söylemeyecektir ama, biliyor o : Dünyada onun için yaşanacak bir

yer kalmadı. Bu insanın benimle aynı dünyada yaşamasına izin veremem.»

Ed : «Victor'u unut, unut!» diye söylendi. «Mordeen ne olacak, onu söyle?»

Joe Saul dişlerini sıkıp önündeki duvara baktı : «Bu ihanete nasıl göz yumabilirim?» diye mırıldandı. «Onun yüzüne bakacak olsam, ya da bir an için aklıma gelecek olsa, aklım başımdan gidiyor, o dakika boğazını sıkasım geliyor. Yeter Ed, bana yaptığın işken-ce yeter!» Yüzünü tekrar elleriyle örttü, bütün vücudu sarsılıyordu. «Bu dünyada benim için yaşanacak bir yer kalmadı,» diye inledi.

Mordeen koltuğun birine gömülmüş, onun derinliğinde saklanmaya çalışıyordu.

Ed'in sesi Joe Saul'un suratını bir kamçı gibi dövmeye başlamıştı. «Ayağa kalk, pis, korkak mahlûk!» diye bağırdı. «Ayağa kalk, yoksa elimden bir kaza çıkacak, kendimi tutamayıp, iki tokat aşkedeceğim. Ayağa kalk diyor-um sana!»

Joe Saul şaşkınlık içinde arkadaşının bu öfkeli haline bakıyordu. Yavaş yavaş oturduğu yerden ayağa kalktı.

«Bu ne demek, dostum?» diye kekeledi.

«Dostun, mostun değilim artık. Bundan fazlasına dayanılamaz!.. Kendi nefsinden değerli, senden önemli bir şey yok mu bu dünyada? Böyle güzel, sevimli bir insanı kendi keyfin, kaprisin uğruna kırmaktan çekinmiyor musun? Bütün ömrümü bu korkak, küstah, bencil, kendinden başkasını düşünmeyen adamın dostluğuyla mı harcadım yoksa... ne yazık!»

«Ed, neler söylüyorsun?»

«Niye anlamıyorsun olup bitenleri? Sana eşsiz bir güzellik sunuluyor da, sen onu ayaklarının altına alıyorsun. Dünyada pek az erkeğe nasip olan bir aşkla sevildiğin halde, bu nimeti gururuna feda ediyorsun; Allahın belâsı gururundan, onurundan aşağı mı zannediyorsun onu?»

«Ed, dostum, anlamıyor musun? Benim çocuğum değil karnındaki, benim çocuğum olamaz ki...»

«Evet, senin çocuğun. Senin hasta ruhunun idrak edemeyeceği bir kesinlikle sana ait bu çocuk. Ruhun, kimbilir ruhun ne biçim şeydir, görmek isterdim. Besbelli o gördüğün ölü

spermalar gibi olmalı; olmalı değil, kesinlikle öyledir bence.» Ed Öylesine tükürür, vururcasına konuşuyordu ki, Joe Saul inen darbelerden korunmak ister gibi elini kaldırdı.

«Bir kadın sana, bütünüyle sana ait bir çocuk veriyor. Onun sana karşı duyduğu aşk o derece büyük ki; kendisini o ana kadar bilmediği, doğru bulmadığı bir işi yapmaya yöneltiyor ve zerresine zarar gelmiyor, iffetinden bir şey kaybetmiyor. Sana güzellik ve aşk verebilmek için kendini güzellik ve aşkla bürüyor. Senin gibi bir aptalı, pis, kötü kalbli bir aptalı sevmekle ne büyük hata etmiş.»

«Peki, niye bana söylemedi? Niye...»

«Çünkü anlayamazdın onu, aklın ermezdi. Bu ilkelliğinle onu anlayacak büyüklüğü, olgunluğu gösteremezdin. Hayatı olduğu gibi göremediğin için yaşamaktan bile âcizsin... Bütün güzellikleri, gururunun o kör olası pisliğinde boğmağa çalışıyorsun... Acaba ömründe böyle bir şeyi anlayacak olgunluk gösterdin mi?» Ed, Joe Saul'un hemen önünde duruyordu : Birden bütün öfkesinin, nefretinin toplandığı şid-

detli bir tokat attı arkadaşının yüzüne.

Joe Saul'un gözleri kocaman olmuştu. Yavaş yavaş elini kaldırıp kıpkırmızı kesilen yanağına dokundu, sonra çekip avucuna baktı. Bir külçe gibi arkasındaki sandalyeye yığılmıştı. Fakat gözleri kocaman kocaman arkadaşının yüzüne bakıyordu.

Ed'in dudakları titriyor, gözlerinden derin bir üzüntü akıyordu. Sandalyenin yanında, yere çöküp, kollarını Joe Saul'un omuzuna attı. «Bir arkadaşın verebileceği her şeyi, hattâ, nefreti bile tattırdım sana, Joe Saul,» dedi. «Bu sonuncusu pek acı ama... adam öldürmek bile bunun yanında hiç kalır. Biraz önce söylediğimi kulağın duymamıştı. Bu gece yarısı hareket ediyorum. Yapabileceğim her şeyi, her şeyi yaptım. İçinde bulunduğun karanlık denizde yalnız başına kalacaksın bundan sonra. Belki içinden, çevrende bulunan her güzel şeyi ezmek, parçalamak, yok etmek gelecek. Ama senin daha cesur, daha azimli olduğunu sanırdım, Joe Saul. Bir şey vermek çok kolaydır, ama onu kabul etmek cesaretini, kibarlığını ve cömertliğini, evet

onu kabul etmek cömertliğini ancak büyük adamlar, olgun insanlar gösterebilir.»

Joe Saul gözlerini çevirdi, boş gözlerle uzaklara bakıyordu.

Ed: «Artık yalnız başına kalıyorsunuz,» diye sürdürdü. «Ne yapacağını, ya da neye karar vereceğini bilmiyorum. Ama sanmam ki, bütün bir ömür boyunca bayağı, kişiliksiz bir insana dostluk etmiş olayım.»

Joe Saul gözlerini bir süre boşlukta dolaştırdıktan sonra yeniden arkadaşına dikti. «Beni bırakma, Ed,» diye yalvardı. «Allahını seversen beni yalnız bırakma. Korkuyorum. Ne yapacağımı bilmiyorum... Ne olur beni bırakma!»

Ed: «Sana söyledim, bu gece hareket ediyorum,» dedi. Sesi pek yumuşaktı. «Öyle emir aldım.»

«Korkuyorum, ne yapacağımı bilemiyorum.»

«Ne yapman gerektiğini ben de bilemiyorum, Joe Saul. Fakat içinde bir nebze daha büyüklük kalmış olmasını isterim. Kötürümlerin içinde öyle bir duygu vardır ki, sağlam adamdan da-

ha sağlam yapar onları derler. Senin de iyice düşünüp sevilen bir baba ve koca olduğunu anlamanı isterim. Senin ulaştığın bu mutluluk, birçok erkeğin aklından bile geçmeyecek derecede. Bunun mazeretini arayacak, açıklamaya çalışacak olan sen değilsin. Sen ancak kendi içinde, benliğini kaplayan sisin ortasında ona lâıyk olacak iyiliği, onu kabul cömertliğini aramalısn.»

Joe Saul şaşkınlık içinde onu izliyordu. «Bu söylediklerinin doğru olduğundan emin misin, Ed?» diye mırıldandı.

«Tabii eminim, hem de nasıl... Ama sen, eğer sen daha emin olmak istiyorsan, önünde aşılacak uzun, aydınlık bir yol var.»

«Bu yeni, bilinmeyen bir yol olacak... Onu tek başıma bulabilir miyim dersin?»

«Başka bir yol bulmana olanak yok ki zaten. Gel vedalaşalım, Joe Saul. Denize açılırken şansımın açık olmasını dile; yeni yola çıkarken kendin için de aynı şeyleri iste. Hadi, Joe Saul. İlk adımı at bakalım. Hadi Joe Saul.» E-

liyle Joe Saul'un omuzuna dayanıp onu ileri doğru itti. Masanın üstünden şapkasını alıp Saul'un başına giydirdi. Üniformasının düğmelerini ilikledi.

Joe Saul kesik kesik: «Ed...» diyordu.

«Sus... Çalışıp becermen lâzım...

Bu işi kendi kendine başaracaksın.»

Joe Saul'u hafif hafif iterek kap-
tan köprüsüne kadar çıktılar. Sonra
Ed geri dönüp eşikte durdu; Mordeen'-
in gözlerine bakıyordu. Sevgi ve say-
gıyla eğildi. Bir anlık duraksamadan
sonra hızla uzaklaşıp gözden kaybol-
du. Joe Saul durduğu yerde arkada-
şının uzaklaşmasını seyrediyordu.

Mordeen ayağa kalkıp kapıya doğ-
ru ilerledi. Bu sırada şiddetli bir sancı
gelmiş, genç kadını yere yıkmıştı. Yer-
de ağrıdan tortop olmuş, kıvranıp du-
ruyordu. Tırnaklarıyla döşemeyi yırt-
mak istercesine yeri kazıyor, doğum
ağrıları içinde çığlıklar atıyordu.

Joe Saul: «Mordeen!» diye bağıra-
rak içeri koştu. Onu yerde kıvranır gö-
rünce üzerine atıldı, kaldırdı, göğsüne
bastırdı. Bir yandan da; «Victor! Vic-
tor!..» diye bağııyordu. «Neredesin be
adam, Victor, yardıma gel!»

4. BÖLÜM

ÇOCUK

Bu dörtköşe beyaz oda, her türlü süsten yoksun, silik, kişiliksiz bir hücreyi, dörtköşe bir mukavva kutuyu andırıyordu. Ortada yüksek bir hastane karyolası, yanibaşında, üstünde su dolu bir sürahiyle bir bardak duran bir masa vardı. Ses geçirmeyecek biçimde yapılmış olan oda, sessiz, dünyadan ayrı, gizli bir hücre gibiydi.

Yatakta Mordeen vardı; saçları yastığın üstüne dağılmış, hemen yanibaşında bezlerle sarılmış ufacık bir paket duruyordu. Yüzüne ince bir tül-bent örtülmüş, sakın, yatıyordu. Fakat ciğerlerinin en derin köşelerine kadar temiz hava almak istiyormuşçasına derin derin nefes alıyor, göğsü hızla inip kalkıyordu. Arasına başını bir yandan öbür yana çeviriyor, bilinçsiz bir şekilde inliyordu.

Büyük kapı açılarak o girdi, eşik-

te durmuş, içeri bakıyordu. Bir başlık ve uzun beyaz bir önlük giymişti. Gözleri dışında bütün yüzü bir ameliyat maskesiyle kapalıydı. Yavaş yavaş kar-yolaya yaklaşıp, gece ışığının zayıf aydınlığı altında yatan kadına baktı. Sonra yanındaki sarılı çıkını muayene etti. Eldivenli eliyle genç kadının yüzünü örten tülbenti hafifçe açarak :

«Mordeen!» diye fısıldadı.

Kadın sanki bu sözü işitmiş gibi derin bir nefes alarak öte tarafa döndü. «Öldü,» diye mırıldandı kadın. «Öldü, bütün dünya öldü. O öldü.»

«Hayır Mordeen, ölmedi. Burada, yanında her zaman yaşayacak.»

Yastığın üstündeki başı bir iki kez sağa sola döndü. Öfkeyle : «Ed, Victor'un kendi çocuğunu almasını istiyordum; çocuğunu alsın,» diye fısıldadı. «İstiyordum ama, öldü. Her şey öldü.»

Joe Saul : «Beni dinle, Mordeen,» dedi. «O burada, dinleniyor. Bütün gücünü tükettiği için dinleniyor, biraz buruşmuş, o kadar. Öyle yumuşak saçları var ki...» Gözlerini yere dikti. «Ağzını görersen, o tatlı ağzını, tıpkı seninki gibi Mordeen.»

Birdenbire kadının gözleri açıldı; başını kaldırdı. «Joe Saul, neredesin?» diye sordu. «Joe Saul! Niye gittin? Nereye gittin?»

Joe Saul genç kadının arkasına bir yastık yerleştirerek, bir bezle alnındaki terleri sildi.

«Buradayım, Mordeen,» dedi. «Uzaklaşmadım ki; hem gittimse bile geldim. Buradayım.»

«Kim öldü?» Joe Saul mu öldü?»

«Ben buradayım. Bir ara aklımı oynatmışım ama, şimdi düzeldim.»

Mordeen: «Belki hiçbir zaman öğrenmeyecek,» diye fısıldadı gizlice. «Şüphelenmez bile belki. Belki Joe Saul'u hoşnut edebilirim.» Göğsü sıkıştı. Nefesini tuttu.

Joe Saul, karısı rahatlayana kadar alnını uğuşturdu, terini sildi. «Sıkma kendini, bırak,» dedi. «Biliyorum, çok şeyler biliyorum. Meselenin dışarıdan görünen şeklinin önemsiz olduğunu biliyorum. Mordeen, benim tohumumun öteki tohumlar üzerinde bir üstünlüğü olduğunu sanıyordum. Vermem gerekenin de sadece bu olduğunu düşün-

yordum. Şimdi öyle değil. Şimdi öğrendim.»

«Sen Joe Saul musun? Yüzün yok ama, yalnız sesin geliyor ve beyaz bir yüz görüyorum.»

«Soyumun devam edeceğini, kanımın dolaşacağını sanıyordum ama, öyle değilmiş. Bilgim, evet durmadan tekrarlanan, kafama doldurulan bilgim, gururum, evet gururum ve içimdeki ateş, Mordeen, içimdeki ateş ve arkadaşlık, aşk öyle ki; buzdan bir elbise gibi üstümüze geçirilen yalnızlığı her zaman bulamıyoruz. Ben sadece bunları verebiliyorum.»

«Yüzün nerede? Yüzüne ne oldu, Joe Saul?»

«O önemli değil. Ne olacak, olup olacağı bir yüz değil mi! Gözler, burun, çenenin şekli, bana ait oldukları için bence saklanmaya değer şeyler sadece bunlar. Öyle değil mi? Asıl mesele soyda, sürüp gidecek olan soydadır. Mordeen, bizim küçük çirkin örneğimiz, zayıf, iğrenç, kafadan sakat, haşın, kavgacı, kötülük kumkuması örneğimiz, zulmü bilen ve dayanılmaz derecede acımasız olan örneğimiz.»

Genç kadın doğrulmaya, yattığı yerden yükselmeye çalıştı. Joe Saul," dedi. «Çocuk ölü doğdu.»

«Hayır, yaşıyor. İşte asıl önemli olan da bu... Rahat dur, Mordeen. Hareket etmeden yat da, dinlen. Bir cehenneme girip çıktım. O kıvılcım, o insan yaşamaya devam etti; bütün koşullar, dişin, tırnağın, rüzgârın, fırtınanın, şimşegin var güçleriyle ona karşı koyduğu, bütün şartlar aleyhine olduğu halde yaşadı; her şeye karşın yaşamdan vazgeçmedi.»

«Nerede öyleyse şimdi?»

«Yanına bak. Nasıl mışıl mışıl uyuyor. Bu sevgili soyumuz korkarak doğduğu halde, son derece cesur. Mum ışığı gibi titrek bir zekâ ile doğduğu halde, tepeden tırnağa güzellik ve akıl... Bizden başka hangi yaratık ona bu derece güzellik verebilir, onu böyle güzel yaratabilirdi. Bütün kusurlarımıza, kötülüklerimize karşın, içimizde bir yerde pırıl pırıl yanan bir yerimiz kalmış meğer. Zaten önemli olan da bu ya. Pırıl pırıl parlıyor, alev alev yanıyor ya...

Genç kadının gözleri parlamaya, bilinci eter bulutlarının üstüne çıkma-

ya başlamıştı. «Sen Joe Saul'sun,» dedi. «Benim kocam... Demek biliyor-sun?»

«Biliyorum tabii. Bunu öğrenmek, her babanın bütün çocuklara baba ve her çocuğun bütün babalara evlat demek olduğunu öğrenmek için az şeye mi katlandım! Böyle tekel altına alınacak, başkalarından ayırıp nama yazdırabilecek bir belge değil ki çocuklar... Mordeen, bu evlattır, evlat.»

Mordeen : «Burası çok karanlık,» diye mırıldandı. «Elektriği yakar mısın? Biraz aydınlık gelsin. Yüzünü göremiyorum.»

«Işık mı? Işık mı istiyorsun? Sana ışık vereyim öyleyse.» Yüzündeki maskayı çekti; yüzü ıslıl ıslıl, gözleri pırıl pırıl yanıyordu. «Mordeen,» dedi, «çocuğumu seviyorum.» Sesi boğuldu. Biraz daha yükselterek ekledi : «Mordeen, evladımızı, çocuğumuzu seviyorum.» Başını kaldırıp güvenle haykırdı : «Mordeen, oğlumu seviyorum, oğlumu taparcasına seviyorum.»

steinbeck

Amerikalı ünlü yazar John Steinbeck 1902'de Kaliforniya'da doğdu. Stanford üniversitesinde okuyabilmek için ırgatlık, duvarcılık, laborantlık, gazetecilik gibi işlerde çalıştı. Daha sonra üniversiteyi bırakarak kendisini edebiyata verdi. İlk romanı, korsan Henry Morgan'ın yaşamını anlatan Altın Kadeh'tir (1929). Yoğun bir duygusallığın egemen olduğu bu kitabından sonra Kaliforniya kentlerinin çarpıcı, acımasız ve başdöndürücü yaşam serüvenlerini anlatan romanlarıyla büyük ün yaptı (1935- Yukarı Mahalle). 1939'da Pulitzer, 1962'de Nobel edebiyat ödülleri alan Steinbeck'in hemen bütün eserlerinde zorlamasız, yapmacıksız bir yücelik görülür. Yalın gerçeğin lirizmle, şiirselliğin ince bir güldürüyle içiçe bulunması, romanlarına etkisini yitirmeyen bir canlılık kazandırdı.

Başlıca yapıtları: Yukarı Mahalle, Bitmeyen Kavg, Fareler ve İnsanlar, Al Midilli, Gazap Üzümleri, Ay Battı, Sardalye Sokağı, Tatlı Perşembe, Aşk Otobüsü, Cennetin Doğusu, Alev.

Birçok eseri filme alman Steinbeck, 1968'de öldü.

Kuşaklar boyu büyük trapezciler yetiştirmiş bir ailenin son bireyi Joe Saul'un, geçip giden yıllara karşın bir türlü çocuğu olmaz. Genç ve güzel eşiyle aralarında güçlü bir sevgi bağı bulunmakla birlikte, çocuksuzluğun acısı ikisini de derinden sarsar. Özellikle Saul, kısırlığın karabasanı altındadır. Üstün yetenekleri olan soyunun kuruyacağı korkusu, gün günden çökertir onu. Bir de, genç akrobat Viktor'un gizli bir ilişkiyle yaşamlarına girmesi, beklenmedik bunalımlar, trajik sonuçlar doğurur. Kolay çözümlenebilecek bir düğüm değildi olup bitenler.

Steinbeck, en güçlü yapıtlarından biri olan ALEV'de, insan oğlunun soyunu sürdürme tutkusunu "roman-oyun" dediği yeni bir yazın türüyle işliyor. Güçlü ve özlü diyaloglarla olağanüstü bir gerilim kazanan yapıt, Saul ve eşini yakan ALEV'i bütün şiddetiyle duyumsatıyor okuyucuya.